

Demeter József

Zeneiglen

*Dr. Árendás Péternek és
Szilágyi Boglárkának –
a csíkszeredai együtt
zenélésünk emlékére.*

Romlik a dal zenehallása?... Halló-halló!...
Hallgasd a zenét! Az egyetemes zene édes-
Anyanyelvét. Sajátos értelmét. A zene
Lélegzetét. A klasszikus zene égi ígését.
Emeld lelki füledhez a művész mágikus
Ujjait és! Várj türelmesen. Be-
Hunyt szemű színek szólama _____
Száll, pilinkél föl-alá – szírom-szerte – föl-alá...
Mennyeien. Pitymallik. Felszentülő
Nap a zene. Az ég akkor se felhős, hogyha
Felhős. A föld is kitisztul – szél-
Csendesedik a nap. Az ország. A világ...
Szmog aranylik, bűz illatlik, s hallga! Mert
Az idő: zene. A hit zenéje. Lélek Univerzum, és!
Csak a zene számít... A zenék zenitjén.
Holtomiglan, holtodiglan – túli. Művészeti
Időszámításunkban. A Múza andalító
Üveghangfény muzsikája
Térjen vissza, s legyen mindig – zeneiglen
Veled! Tények, álmok, fogalmak
Eredői összhangzatra kelnek. Zene
Nélkül bánat színű lenne minden.
Égig érő orgonák egyetemes csöndjét
Hangolják a Hegyen – tetején a vér
Vulkánját... Magyardellőn –
Égi mélyből – népdal dereng. Füledet
A tavasz zsoldáros szívére tapasztva
Tapasztalod – fénykéklő sugarak ujj-
Begyén – hangjegy-buborékok.....
„Minden ember egyszeri, másokkal
össze nem téveszthető hangszer.”
„Megnyílt a végtelen.”

Zene most a legszebb nő.
Legszebb nő a zene.
Zene nélkül csillag se lenne.
Zene nélkül hold se lenne.
Zene nélkül nap se lenne.
Zene nélkül minden halálszínű lenne...
Érezd hát, érezd a – népzene! A népzene szív-
Gyökerét, hajszálgöyökér rendszerét. A táncrend
Friss lélegzetét. Kórusok Kodály fényét...A világ-
Zene... előttiség ősi lélekzetét, a szeretet foto-
Szintézisét, és! Mennyei Oratórium örökkön-
Örökké Veled – Uram, mindig Veled _____

Utó-

mottó:

*A művészet szent dolog, nincs művész
hit nélkül. Isten megkerülhetetlen.”
(Jókai Anna)*

Tömboxigén*

– bomlik a felezőidő –

„Üdvözlégy, sötét.”

Adam Zagajewski

*A régi festmény helyére egy szelet tájat akasztottam.
Napszentület után. A tavasz jöttére. Ébredéseimből
Felriadva. Sürgősen. Még sötét előtt _____*

*

Túlvilági tonnás vasajtók vas zaja, vas szaga árad.
Visszatérő álmaimban Auschwitz-rengésű teher-
Vonatok közlekednek. Rém-
Képes tájon. Tömblevegő szerelésben tiszta oxigén
Szállítását vállalja egyre több cég. Hova. Tovább.

* „a Kárpát-medencei Tehetséggondozó Nonprofit Kft. 2017. évi alkotópályázatán vers kategóriá-
ban különdíjban részesült.”

Lepecsételt vagonokban. Vajon hány jégkockából-
Tömbből állna az óceán. A sztratoszféra. Az
Üzletekben már csak fagyasztott tengeri hal kapható.
Az agyonkínzott Föld bűneinkért Jézuskodott.
Tüdőből húz. Hörög. Levegőkockát, tablettát ki
Ír föl receptre – neki. Kórház szagú ipari táj.
Aszfaltozzák a szántókat. A legelőket. Ötcsillagos
Oxigén-
Gyáarak épülnek. Már csak a fotoszintézis kell
Kimenjen divatból. Irtják az erdőket, de! Röpülni
Tanulnak a fák, mondják az ímélek. Szárnyakká
Fejlődnek az ágak. Félszárnyú szavak vergődése
Kísért. Kénesedő, informatika fényű, vaksi sár-
Golyóbisunk mamutfá-mély gyökerekbe kapaszkodna.
Vak látnokok már a jelent jövő-dő-lik...Ózon-likacsos
Idő van. Tótágast áll az élet. Rákos. Az oxigén-
Kockákat ingyen kéne osztogatni, írják, harsogják a
Tudósok. Tablettakenyér még nincs, de dolgoznak
Rajta. A Földön percenként hal éhen egy-egy gyermek.
(Elit „bölcshiben” az aranyos úgy válogat az ételben-
Italban, mint napos csibe a kendermagban.) Víz-és
Oxigén-hiányban hányan? Latolgatva statisztikázik
A világ. A mi mindennapi anyaországunkat azért
Add meg nekünk, Uram, hogy testünk boldogság
Hormont is termeljen, mint örökzöld fenyő a tű-
Leveleket és a csencsót, mely legszebb székely
Szavunk egyike: csecsemő fenyőtoboz friss ő-
Zöldellősége. Babba Mária lelkiületű, szent havasi
Messzeségben. Meddig-távol a szennyező szürkeségtől.
Gyászt zengetvén?... Egyelőre... Visszatérő
Ébredéseimet – rémhosszú tehervonatok keresztezik.
A sínek valahol a végtelenben találkoznak. Kivilágított
Szerelvény az éjszaka. Mindegyre lekésem. Eltűnt
A sarkcsillag. Száműzött dűlők csomópont állomásain
Vészesen csikorgó vasajtók, acélkerekek velőtrázó
Fémes zaja. Traverzes rések réseiből tartósított
Oxigén szívárog. Visszatérő rémálmaimat digitális
Fuarlevél kíséri. Leplobált vagonokban gyógyító
Levegőméreg van, sziszegik az ideiglenesen felépülő, és
Ez nem hangosbmondó pletyka. Ó, nem,

Hanem _____

*A tisztás sárga falán, a kihalt szeletnyi zöld helyén
Virtuális festmény. Mű-
Hó hull. Pitymallik. A nap. Az élet. A remény. Újra.
Kitől merre lehet _____*

Utó-

Mottó:

„Viszlát, nappali fény.”
(A. Z.)

Könyvjelző

*J. J. Rousseau és Vörösmarty
Mihály emlékének*

Hogy a könyvek által mennyit –
Ez a világ...Voltunk a Holdon /is/,
Fényli földre tükrösen – Armstrong
Emberiség-láb-
Nyomat. Arc-
Másomat? Kék szemedbe,
Fénységem, a hullámzó Maros –
Égig trükkösen, lézerül, és!
Már egy Tesla személygépj-
Kocsi is vöröslük a Mars felé.
Galaxis autópályán. Nem zűr, hogy!
Az űr ürebb kutatásához – magyar
Agy is oda-oda agyal. Kérdések
Kérdése, hagyományos könyvek
Nélkül, vérbő robotok idusán,
Turista úrhajósan – Einsteinesen,
Hawkingosan – hova tovább, és!
Tovább... Emlékezz emlékezetem.

Elemi iskolás – Bolyai századbeli –
 Golyós számológépet nézem
 És a számítógépet. Egy-
 Más mellett okos telefon-
 Fotózom le őket, korgó agyú, hír-
 Éhesebb, világhálós fél-
 Analfabétaként, Kedvesem,
 A szárnyas hústól immár meg-
 Csömörölvén – holott, szárnyaló
 Éveimben a műszaki idő úgy
 Repül, hogy! Röpi – a madár, mint
 A régi fényképész bácsinál. Most?
 Digitálisabb facebook titokként is –
 Már másod-
 Percenként hal éhen – népvándorló,
 Migráns/k/odó Földünkön –
 Egy-egy gyermek, hogy!
 Az e-könyvek könyvei által, mennyit,
 De mennyit – a száguldó e-világ?
 Éhen haló gyermekek túlvilági úr
 Tekintetében... Istenlesen –
 Gyászolva – az éhhalált zengedezve
 Mennyesítvén?... Már –
 „Ki tudja, merre, merre...”

Veres Tamás
Eger járatain

(Kisregény)

Első fejezet
Kriszke, Rózsi néni, Márta és Puskás Ferenc

A tizennégyes busz komótosan kanyarodott a Berva lakótelep elé a Kőbánya bejáró megálló felől. Volánjánál negyven év körüli, pirospozsgás, kissé pocakos, enyhén kopaszodó férfi ült. Messziről felismerte a buszmegállóban álldogáló idős asszonyt, akinek kezében fekete műbőr táska fityegett. A táska annyira divatjamúlt volt, hogy talán az öreg néninél is vénebb lehetett.

A buszvezető tudta, hogy a nénihez órát lehet igazítani. Mindig pénteken száll fel a buszra, délután hét óra hét perckor. Ilyenkor indul meglátogatni az unokákat, akik a Kővágó téren laknak. Minden második hétvégén ott is marad velük. Ő vigyáz rájuk, amíg a szülők elmennek színházba vagy moziba. Olyankor ő alszik a gyerekekkel. Apró termetű néni, haját fehérre festette az idő. Ráncai a gondolatra, hogy találkozhat újra az unokáival, teljesen kisimultak.

A sofőr rámosolyog. Nem szépek a fogai. Sárgák, és alul középen hiányzik egy. Se ideje, se pénze nem volt soha megcsináltatni a fogsorát. Egész nap Eger utcáit rója hű társával a jelenleg tizennégyes járatszámot viselő busszal. Nincs közben ideje holmi fogorvosokhoz járkálni! Volt emberi társa is. Az ellenkező nemből. Katerina, a gyönyörű kárpátaljai lány, aki barátnőjével, Natáliával jött Egerbe dolgozni a Robert Bosch itteni gyárába. Évekig voltak együtt, utána egy ostoba vita miatt szakítottak.

Ulrik, az egyetlen barátja, akin keresztül megismerkedtek, a mai napig nem érti, hogy mehet szét egy kapcsolat csak azért, mert az egyikük az egyik műsort szerette volna nézni a tévében, a másik pedig a másikat. Egy távirányító feletti vita okozta a kapcsolatuk vesztét. Ma már ő is nevet rajta az egyik szemével. A másikkal Katerinát siratja. Ezt a mindig mosolygó, fekete hajú, vékony, cserfes lányt, akivel nem volt muszáj beszélgetnie, mert neki be nem állt a szája. De jó volt hallgatni, amikor beszélt! Csillogó hófehér fogai voltak, nem olyan sárgák, mint az övéi. Nyaka megfeszült, amikor magyarázott. A sofőr nem a mellét, nem a fenekét, nem a szemét nézte meg először egy nőnek, hanem a nyakát. Nem tudta ő se megmondani, miért ez a testrész a kedvence.

A néni letelepedett a busz legelső ülésére. Rajta kívül még hatan utaztak a buszon. Amint a néni leült, egy kék kabátot és kék vászonnadrágot viselő termetesebb negyven év körüli asszonyság elindult felé. A néni a sofőr felé fordult.

- Szervusz Kriszke!
- Csókolom, Rózsi néni!

A buszvezetőnek, aki a keresztségben nem a Kriszke, hanem a Krisztián nevet kapta, mindig felállt a hátán a szőr, ha Krisznek vagy néha Kriszkének szólították. Rózsi néninek elnézte. Sőt! Tőle kifejezetten jól is esett. Mosolyogva állt ki a buszszal a megállóból, és indult el a következő megálló felé.

- Látom, ma sem felejtettél el borotválkozni!
- Rózsi néni mindig felemlgeti, pedig idáig csak egyszer felejtettem el! Miért ne húznám le a szőrt az arcomról? Ki akarna olyan buszra felszállni, amelyiket egy szőrmók hippit vezet? Hogy vannak az unokák?
- Tegnap beszéltem velük telefonon! Nagyon várják, hogy menjek! Mindig viszek valamit a táskámban! Én is imádtam ezt a táskát! Nekem is mindig hozott benne valamit a nagymamám! Nemzedékek óta olyan ez a táská a családunknak, mint Fortuna bőségszaruja! Mindig akad benne valamilyen csodálatos ajándék!
- Most mit rejt ez a bőségszaru?
- Három banánt és három almát. Semmi édesség!
- Semmi édesség! – ismételte Krisztián ugyanolyan határozottan a mondatot, mint Rózsi néni.
- Tudod, Kriszke, hogy Danika miatt nem lehet!

Krisztián természetesen tudott Danika cukorbetegségéről. Évek óta beszélget ezen a buszon ezzel a hölgygel. Tisztában volt vele, hogy Rózsi néni azért nem visz Danika testvéreinek se édességet, mert nem akarja látni a harmadik unokája arcát, miközben a Magdika és Zsófi olyan finomságokat esznek, amilyeneket ő talán soha életében nem kóstolhat meg.

A természetes asszonyosság közben odaért Rózsi néni mögé. A saját karjára tekintett. A könyökhajlatában a vénáknál tele volt véraláfutással. Ezeket a kék kabát jótékonyan eltakarta. Ha volt valaki ezen a buszon, aki tudta, hogy mi a diabétesz, az ő volt. Akaratlanul is meghallotta Rózsi néni utolsó mondatát. Csendesen leült az idős hölgy mögötti ülésre.

- Az én gyerekkoromban még azt se nagyon tudtuk, mi az, hogy csokoládé! Egy darab szalonnát úgy majszoltunk, mint a mai gyerekek a gumicukrot! Alig akadt közöttünk allergiás. Mindig kint voltunk az utcán vagy a réten, és ott játszottunk. Nem voltunk begubózva a négy fal közé!
- Azért akadnak ma is olyan gyerekek, akik inkább a sporttal foglalkoznak és nem a négy fal között ülnek a monitor előtt!
- Remélem, egyre több lesz nálunk is a Bervában! Tegnap lakógyűlés volt! Itt volt az alpolgármester és egy nő valamilyen városépítő cégtől! Fel fognak újítani egy csomó mindent!

Krisztián önkéntelenül is a busz mellett elsuhanó tájat kezdte el nézni. A Berva

lakótelep vagy ahogyan az egriek nevezik leegyszerűsítve: Berva, a helyieknek csak „Ötös” házai katonás sorrendben álltak egymás mellett, és tekintélyt parancsolóan néztek vissza titkokat rejtő ablakfüggönyeik mögül az utcájukban utazókra. A lakótelep születésekor még nem így hívták, hanem Felnémeti lakótelepnek. 1961-ben Felnémetet Egerhez csatolták. Utána a lakótelep neve is megváltozott.

Rózsi néni a Finomszerelvénygyárban kezdett el dolgozni, miután férjhez ment. A Berva lakótelepet ennek a gyárnak a dolgozói számára építették fel kényszermunka keretében a recski tábor rabjai. Rózsi néni még látta, ahogy az épületek elkezdene kinőni a földből. Tapasztalta, hogyan hull a vér és a veríték az elgyengült rabok testére. A lakótelep két részből állt, egyes és kettes telepből.

A II. számú lakótelepet a gyár vezetősége kapta meg, az I. számút a munkások. Rózsi néni is itt élt a férjével, Ferivel. Egy lányuk született, akit Feri is nagyon szeretett. Feri sajnos az italt is nagyon szerette, és ha ivott agresszív lett. Rózsi néni még eltúrta a pofonokat, de amikor Feri a kislánynak is lekevert egyet részeg dühében, azonnal beadta a válópert. Feri önostorozásba kezdett, és ezt azzal próbálta meg enyhíteni, hogy még jobban inni kezdett. Egy magányos karácsony alkalmával, amit nem tölthetett a családjával, akiket a saját, alkohol iránti gyengeségével üldözött el, felakasztotta magát a radiátor csövére.

- Remélem, a felújítás nem azt jelenti, hogy minél több betont öntenek ki a parkokba! Láttam már olyat, hogy felújítás címen kivágtak egy rózsalugast egy város főterén, és az egész teret lebetonozták utána! A városvezetés azt mondta, hogy ez modern! A város lakói azt mondták, hogy szörnyű!
- Nem, Kriszke! A hölgy elég jó dolgokat mondott! Felújítják a Négy évszak parkot.
- Mit kell egy parkon felújítani? Új burkolatot kapnak a fák?
- Új cserjéket és fákat ültetnek. De nem csak oda! Olyan helyekre telepítik majd őket, ahol fogják a hangot és a port.

Krisztián körülnézett. A Berva lakótelep és környéke nem egy nyüzsgő lakótelep. Itt egymást váltják a zöld felületek és az emeletes házak. Nem egy egybefüggő betonrengeteg az egész.

- Meg lesz kondipark felnőtteknek!
- Ez valami Amerikából átvett hóbort?
- Nem tudom. Mindenesetre lesznek gépek a parkban, amelyeket edzésre lehet használni. Legalább egyszer én is ki fogom őket próbálni!

A néni háta mögött a természetes asszonyoságnak önkéntelenül mosolyra húzódott a szája, amikor elképzelte, ahogy Rózsi néni leteszi a hosszú fülekkel megáldott műbőr táskát maga mellé a földre, és edzeni kezd a fekvőpadon.

Krisztián lelkesen bólogatott. Ő tudta Rózsi néniről, ha a fejébe vesz valamit, azt véghez is viszi.

A következő megállónál három, izmuktól dagadó fiatalember szállt fel. A termetes asszonyság csodálkozva nézte, ahogy riadt szemekkel kerülnek ki Rózsi néni, miközben mindegyik hangos „kezit csókolommal” köszönti. A három férfi elsétált egészen a busz hátuljáig, és egymás mellett kapaszkodva a fogantyúba, csendesen nézték a tájat. Néha lopva Rózsi néni felé pillantottak, aki ügyet se vett rájuk. A nő megérezte rajtuk a gyengeséget. Úgy érezte, most jött el az ő nagy pillanata. Felállt az ülésről, és elindult a három férfi felé. Mindegyiknek látszott leborotvált feje végén a ráncos nyaka. Az egyiknek egy csúnya anyajegy nőtt rá. Értelmes ember inkább eltakarta volna a hajával, minthogy teljesen síkra tarolja a körülötte lévő területet egy hajnyíró géppel.

Az asszonyság vastag kezére felhúzta a karszalagot, amelyet eddig a kék kabát zsebében hordott.

– Jó napot kívánok! Jegyeket, bérleteket kérek!

A három férfi egymásra nézett. Az asszonyság várta, hogy gúnyosan kinevessék, ahogy a legtöbb esetben ilyen szituációban megtörtént eddig. A férfiak közül a legmagasabb a farzsebe felé nyúlt. Az asszonyság behunyta a szemét és várta, hogy a vele szemben álló utas előkapjon egy kést vagy egy pisztolyt, esetleg egy viperát.

– Tessék! – nyújtotta felé a bérletét a férfi.

Két társa ugyanúgy tett.

– Köszönöm! – mondta az asszonyság, és zavarodottan visszatért a busz elejére.

A többi utas csodálkozva nézett. Ők is előkészítették már a jegyeket és a bérleteket, de velük nem foglalkozott.

– A többiekét nem nézi meg? – fordult felé Rózsi néni.

Az újabb megállónál egy félhosszú barna hajú kamasz srác a busz végéből leszállt, és megkönnyebbült sóhajjal sétált tovább. Neki nem volt jegye, de megúsza a büntetést. Közben elátkozta Rózsi néni, aki ilyen javaslatokat tesz az ellenőrnek, hogy vizsgálja meg a többi utas jegyét is! Miért nem a saját dolgával törődik ez a vén banya? Neki nem volt Rózsi néni, egy kedves öreg néni. Számára csak egy okvetetlenkedő vénasszony, aki majdnem lebuktatta.

– Éppen lejárt a műszakom! – hazudott a termetes asszonyság szemrebbenés nélkül idősebb nőtársa szemébe.

– Akkor jó pihenést önnek, kedvesem! Nekem itt le kell szállnom! Ön is itt száll le?

– Nem! Én a Volán telep megállóhelyen szállok le! Le kell még adnom a mai munkáról a jelentést a főnökeimnek!

– Értem! Vizontlátásra!

Rózsi néni és a három izompacsirta is leszálltak a buszról. Egymással ellentétes irányban indultak el. Az ellenőr hölgy hosszan nézett utánuk. Smaragd zöld sze-

meiből a teljes értetlenség sugárzott. Egy szót sem értett a pár perce történt eseményekből. Erőt vett magán, és leült Krisztián mellé arra az ülésre, ahol az előbb még Rózsi néni foglalt helyet.

– Valamilyen fertőző betegsége van a néninek, hogy ennyire elkerülte ez a három nem túl kedvesnek látszó fiatalember?

Krisztiánnak mosolyra húzódott a szája.

– Miért lenne? Szeretnék én kilencvenévesen olyan jó egészségnak örvedeni, mint Rózsi néni!

Az ellenőr hölgy várta, hogy koppanjon a busz padlóján az éppen leesni kívánó állá.

– Azt akarja mondani, hogy ez a hölgy kilencvenéves? Nem néztem többnek hatvannál!

– Jól karban tartja magát, az biztos. Pedig nem volt könnyű élete! Egyedül nevelte fel a lányát.

– Miért félték így tőle?

– Egyszer belé akartak kötni, miután leszállt a buszról. Tudták, hogy melyik napon van nyugdíjkifizetés, és el akarták tőle venni azt a kis nyugdíját.

– És ön védte meg?

– Dehogy! Másnap tudtam meg én is, hogy mi történt! Amikor megtámadták, én már három megállóval odébb voltam a buszommal.

Nem azt mondta, hogy a busszal. A buszommal! Ez az ő busza! Ő kapta a cégvezetéstől, és nem fogja átadni soha senkinek! Ez a busz a lelki társa, a kedvese! Amikor a garázsban egyedül maradtak, gyakran beszélt a buszhoz. Ez a jármű volt az, akinek elmondta minden bánatát. Igen, akinek! Nem aminek! Mert ez a busz nem egy tárgy volt neki, hanem a legkedvesebb kollégája, akivel együtt róják az utakat évek óta. Neki mondja el a problémáit, mert nincsen se kedve, se ideje gyóntató papokhoz vagy pszichológusokhoz járni. Neki ott van ilyen esetekre a busza. Ez a sárga csodaparipa, akit minden műszak előtt lecsutakol és ellenőriz, hogy műszakilag minden rendben van-e vele. A busz típusa Ikarus-ARC. Krisztián szerint azért kapta ezt a nevet, mert jó arc. A barátja, Ulrik is csak Arcnak nevezi Krisztián buszát.

– Nagyon helyben hagyták szegény asszonyt? Remélem, inkább odaadta a pénzt, csak ne bántsák!

– Dehogy adta! Úgy elverte ezt a három nagy melákot, hogy mindegyik a kórházban kötött ki!

– Ne vicceljen már! Ez az alig százötven centis anyóka elbánt három behemóttal?

– Ezt az alig százötven centis anyókat fiatal korában verte a férje. Amikor elköltözött tőle, úgy döntött, beiratkozik egy önvédelmi tanfolyamra, hogy meg tudja

önmagát és a lányát védeni, ha valaki megint megtámadná őket. Három év múlva Rózsi néni fekete öves karatemester volt. Ez a hetvenes években történt. Akkoriban még azt se nagyon tudták az emberek erre felé, hogy eszik vagy isszák ezt a sportot. Egy kis csoport alakult a Berva lakótelepen. Hatan se lehettek talán. Rózsi néni többször volt karatében országos bajnok, pedig a sport szempontjából ő már akkor se volt éppen fiatalnak tekinthető. Mindenesetre most sikerült kamatoztatnia az akkor megszerzett tudását. Ez a három férfi azóta úgy fél tőle, mint a tűztől. De kénytelenek egy busszal utazni, mert csak így érnek be időben a munkahelyükre.

- Gondolom, kidobóemberek valahol!
- Nem! Virágkötők egy kertészetben!

Az ellenőrnő végigsimította deresedésnek indult haját, és újra ugyanaz az értetlen arckifejezést ült ki az arcára, mint az előbb.

Krisztián hangosan felnevetett.

- Persze, hogy kidobóemberek! Csak szórakoztam önnel!

A nő nagy levegőt vett. Nem tudta hirtelen eldönteni, hogy haragudjon meg Krisztiánra, vagy kezdjen el ő is mosolyogni.

- Ez a neve, hogy Kriszke?

Krisztiánnak az arcára fagyott a mosoly. Rózsi nénitől aranyos volt, hogy Kriszkének szólítja, de ettől a nőtől, akivel most találkozott először, annyira idegenül hangzott, hogy a hideg is kirázta tőle.

- Krisztián vagyok! – felelte kimérten.
- Engem Mártának hívnak.
- Nem láttam még önt ezen a vonalon.
- Tegnap kezdtem a cégnél dolgozni.
- Hol vannak a kollégái? Úgy tudom, az ellenőrök nem dolgozhatnak egyedül!
- Kivéve létszámbiánykor vagy influenzajárvány esetén. Most mindkettő van egyszerre. De kollégák vagyunk, tegezz nyugodtan!

Krisztián nem tekintette az ellenőröket a munkatársainak. Egy cégnél dolgoznak, de az ő meglátása szerint nem kollégák. Az ellenőrök jegyet ellenőriznek, a buszvezetők buszt vezetnek. Az ellenőröknek az ellenőrök a kollégái, a buszvezetőnek a buszvezetők. A *sofőr* szót nem szerette. A buszvezető szó sokkal jobban csengett a fülében. Tudta, hogy a jegyellenőrök se szeretik, ha ellenőröknek nevezik őket. A jegyvizsgáló kifejezést részesítik inkább előnyben. Nem is vetette meg őket, mint annyi más ember. Ha nem lennének, mindenki ingyen venné igénybe a közlekedési társaság szolgáltatásait. A jegyek és bérletek árából kapja ő is a fizetését.

– Itt laksz Egerben? – kérdezte Mártától, miközben a Színház megállóban az összes utas lecserélődött más utasokra.

Krisztián nem szokott mindegyikkel beszélgetni úgy, mint Rózsi nénival. Ilyenkor, péntek délután nem a megszokott arcokat látta a buszon. Az iskolába vagy munkába járó egri vagy Eger környéki lakosok eltűnnek az utazóközönség tagjai közül, és turisták jelennek meg a helyükön. Ismeretlen fizimiskájú nők és férfiak, akik azért jöttek, hogy gyönyörködjenek Eger szépségeiben, vagy éppen jól akarják érezni magukat pár üveg bikavér elfogyasztása közben.

- Szarvaskőn lakom!
- Az szép falu! Csendes.

Krisztián sokszor utazott már át Szarvaskőn, ezen a kis falun, amely Eger és Szilvásvárad között helyezkedik el, és az egri agglomeráció legkisebb települése. Annyira városi gyerek volt, hogy őt kifejezetten idegesítette a falut körülölelő csend és nyugalom. Megszokta a nyüzsgést. Élvezte, hogy minden pillanatban történik valami új, amire oda kell figyelni.

- Te gondolom, tősgyökeres egri vagy.
- Ennyire látszik rajtam?

– Látszik azon, ahogy vezeted a buszt! Mintha minden egyes követ ismernél az aszfalton! Látszik, hogy rutinból vezetsz!

Krisztián a legszívesebben leállította volna a buszt, és kihajította volna ezután a mondat után Mártát a járműből. Nem mindegy, hogy valaki rutinból vezet vagy rutinosan. Rutinból a friss jogosítványos mazsolák vezetnek! Egy városi busz, egy helyi járat vezetőjének minden apró rezdülésre oda kell figyelnie! Gyakorlatilag együtt kell mozognia és lélegeznie a várossal! Ha nincs meg a harmónia közötté és a település között, amelynek utcáin a járművét vezeti, ne nevezze magát buszvezetőnek, mert nem érdemli meg, hogy így hívják! Neki kutya kötelessége például észrevenni, ha egy óvatlan gyalogos, aki éppen nem figyel oda a közlekedésre, kilép elé. Vagy észre kell vennie, ha valaki rohan a busz után, mert éppen siet az iskolába vagy a munkahelyére, és ha megvárná a következő buszt, akkor elkésne. Krisztián mindig megvárta ezeket az embereket. Az se érdekelte, ha nem tudja így tartani a menetidőt. Mélységesen megvetette azokat a buszsofőröket, akik nem várták meg a busz után rohanó utasokat. Azok tényleg nem buszvezetők, hanem csak sofőrök.

– Valóban, itt nőttem fel Egerben. Kívülről fújom a város utcaterképét – felelte és igyekezett csak a vezetésre koncentrálni.

A nőt, aki az ostoba kérdéseivel egyre jobban bosszantotta, teljesen ki akarta zárni a gondolataiból.

Márta is érezte, hogy valami rosszat mondott, ezért felállt, és nekiállt elkérni az utasoktól a jegyeket és a bérleteket. Egy megszeppent arcú, tízéves kisfiú állt előtte. A kissrác remegő kézzel nyújtotta át neki a diákberletét.

- Diákigazolvány? – kérdezte Márta.

A kisleány sírásra görbülő ajkakkal nagyon halkán súgta felé.

- Otthon felejtettem!
- Nem hallom! – felelte az ellenőrnő erélyes hangon.
- Otthon felejtettem.

A kisleány ártatlan arcán megindult a könnyek zápora.

- Akkor meg kell, hogy büntesselek!

Márta diadalittasan felnézett. A körülötte álló utasok gyűlölettől izzó tekintete villámokat szórt felé. Egy középkorú nagyon sovány nő, akin fekete vászonnadrág és egy piros télikabát virított, mérgesen szólalt meg.

- Nem látja, hogy még gyerek? Gondolja, hogy nem rendelkezik diákigazolvánnyal? Odaadta önnek a bérletét!
- Sajnálom, a szabály az szabály!

A kisleány tejfölszőke haján izzadságcseppek kezdtek el lefolyni és összekeveredni a könnyeivel.

Márta ügyet se vetett rá. Elővette a tömböt a zsebéből, amelyben a pótdíjas csekket tartotta, és elkezdte megírni.

- A következő megállónál szállj le! Nem vehetsz részt így az utazásban, mert nem rendelkezel megfelelő okmányokkal hozzá!
- Hogy lehet valaki ennyire kegyetlen! – szólalt meg a piros kabátos nő.
- Kifizeti a gyermek helyett a helyszíni bírságot?
- Ha bankkártyával tudok fizetni, akkor igen! Nincs nálam készpénz.

Márta nem szólt semmit, írta tovább a csekket.

A következő megálló, ahol Krisztián megállította a buszt, a Nagyváradi út volt.

Márta a kisleány felé fordult.

- Gyere, szálljunk le a buszról, majd a megállóban megírom a csekket!

Krisztián leállította a buszt, kinyitotta a vezetőfülkén elhelyezkedő üvegajtót, és hátrasétált. A busz kapaszkodóit a fejével kerülgetve elindult hátra. Amíg ült, nem is látszott, hogy milyen magas. Legalább százkilencven centiméter volt. Pocakja ringott a hasa előtt, ahogy haladt hátrafelé.

Márta megpróbált mosolyogni felé, de az egészéből csak egy nevetségesen ostoba vigyor lett.

- Kinyitnád az ajtót?

Krisztián bólintott, és a hátsó ajtó vésznyitója felé nyúlt. Letépte róla a plombát és elfordította. Az ajtó komótosan kinyílt, és beáramlott rajta egy kis gumival és gázolajszaggal összekeveredett levegő.

Márta elindult lefelé, és intett a kisleánynak, hogy kövesse.

Krisztián megfogta a gyerek kezét, és visszazárta az ajtót. A még mindig pityergő kisleányt arra az ülésre ültette, ahol az imént még Márta, előtte pedig Rózsi néni foglalt helyet.

Márta az első ajtóhoz szaladt, és ordítani kezdett Krisztián felé.

- Ezt jelenteni fogom a vezetőségnek!

Krisztián ügyet se vetett rá. Megköszönte a mögötte lévő Suzuki sofőrjének egy vészvillogózással, hogy visszaengedte a buszmegállóból a forgalomba, és ment a következő megálló felé. A piros kabátos nő elkezdett tapsolni. A többi utas követte a példáját. Krisztián komoran nézte az utat, de belül azon bosszankodott, hogy lehet valaki egyszerre ostoba és könyörtelen, mint ez a nő volt, aki miatt lehet, hogy el fogja veszíteni az állását. Vagy ha nem is rúgják ki, egy fegyelmivel biztosan megjutalmazzák. De legalább igazságot szolgáltatott! Az állását lehet, hogy elveszíti, de lélektanilag ő nyer!

- Meddig utazol? – kérdezte a még mindig hüppögő fiút.
- A végállomásig – felelte a kisleány megszeppenve.
- Hogyhogy egyedül utazol?

– A szüleim hajnalban mennek dolgozni a gyárba, és csak este érnek haza. Jött egy nagyobb megrendelés, és mindenkinek túlóráznia kell. Nekem el van készítve a tizóráim, és mindig egyedül indulok el.

- Senki nincs, aki vigyázzon rád vagy elkísérjen az iskolába? Nagyszüleid?
- Ők Székesfehérváron laknak, idősek és betegek. Ha itt lennének, inkább nekem kellene rájuk vigyázni, mint nekik rám. Nagypapa Alzheimer-kóros. Nagymamának minden idejét leköti, hogy vigyázzon rá.
- Melyik gyárban dolgoznak a szüleid?
- A ZF-nél! Váltókat gyártanak autókba.

Krisztián természetesen magától is tudta, hogy melyik egri cégnél mit gyártanak.

- Ilyen későn mész haza te is a suliból?
- Edzésre is járok iskola után. Focira.
- Melyik csapatnak szurkolsz?
- A Real Madridnak! És a bácsi?
- A Barcelonának.

Hosszú, kínos csend következett. Éppen nekiinduló barátságuk már véget is ért. Mert az csak egy dolog, hogy egy fiatal srácot megvéd a túlbuzgó jegyvizsgálótól a buszvezető! Viszont a rivális csapatnak szurkol a fiú, és ez megbocsáthatatlan! A fiú se örült neki, hogy Krisztián a Barcelona szurkolója.

- Miért éppen a Real Madrid? – kérdezte Krisztián.
- Puskás is ott focizott, és szeretem, ahogy Cristiano Ronaldo vagy Gareth Bale varázsol a labdával.

– Messi és Suarez is ezt csinálják. Nagyon sajnálom, hogy Neymar elszerződött tőlünk. Melyik válogatottnak szurkolsz?

- Természetesen a magyarnak! – húzta ki magát a fiú büszkén.

– Ebben egyetértünk! – mosolyodott el Krisztián. – Pedig sokszor olyan kutya-ütő módon játszanak, hogy az ember legszívesebben megdobálná őket valamivel. Mi a neved?

A fiú is elmosolyodott.

– Puskás Ferencnek hívnak!

– Akkor engem Hidegkuti Nándornak! – kacagott fel Krisztián.

A fiú elővette az iskolai ellenőrző könyvét és a piros lámpánál lefékező Krisztián felé nyújtotta. Az első oldalon valóban a *Puskás Ferenc* név szerepelt. A buszvezetőnek elkerekedett a szeme, de mielőtt kérdezhetett volna bármit is, a fiú megelőzte.

– Csak névrokonság. Apámat is így hívják és a nagyapámat is. Még az ő nagyapját is.

– A ti családokban legalább megőrzik a hagyományokat. Gondold el, ha Puskás Bobby vagy Puskás Jockey lennél!

– Azok kik?

– Egy húsz évvel ezelőtt vetített sorozat főszereplői voltak. Két testvér, akiknek az apja milliomos lett az olajkutaknak köszönhetően.

A tízéves Puskás Ferenc arcán látszott, hogy egy szót se ért az egészből, de nem is érdekli. A busz lassan befordult a végállomásra. Puskás Ferenc illendően köszönt és elindult hazafelé.

Krisztián kitette a buszra a feliratot: Garázsmenet, utasokat nem szállít. Lejárt a műszakja. Hű fegyverhordozójával, Ikarus-ARC-vel elindultak a busz éjszakai pihenőhelyére, a Volán-telep felé. A lajosvárosi végállomástól nem kellett messzire menni. Krisztián beállt a busszal a garázsba. Lemosta kívülről, belülről is kitakarította. A decemberi első hó utáni sóval borított latyaktól is megszabadította az alvázat. A kollégái nem szerettek alvázat mosni, mert nehezen fértek hozzá, és mindig visszacsapódott a buszok aljáról a szutykos víz. Úgy voltak vele, majd leolvad reggelre. Ő soha nem mulasztotta el. Vigyázott a buszra. Aggódott érte, hogy a sószóró autók által lerakott és a busz aljára felvitt útszóró só szét fogja marni idő előtt az alvázat.

A garázs ajtajában a főnöke, Lajos jelent meg. Pár centivel volt csak alacsonyabb Krisztiánnál, de olyan vékony volt, hogy ha a beosztottjai közül kereste valaki, a többiek mindig azt mondták, hogy a seprűnyél mögé bújhatott, ott biztosan megtalálják. Igazi láncdohányos volt. Ahogy elszívta az egyik cigarettát, már gyújtott is rá a másikra. Egy méteres körzetében mindig olcsó ukrán cigaretta szaga terjengett. Egy olyan ember, aki nem bírja a dohányfüstöt, rosszul lett volna mellette. Egyik titkárnője ezért mondott fel két nap után. Mindössze harmincéves volt, de kinézett ötvennek is, az állandó cigarettázás miatt annyira elsárgult és megrán-cosodott az arca, hogy jóval idősebbnek látszott a koránál.

– Szervusz, Lajos! Jó volt veled dolgozni! – köszöntötte Krisztián.

– Te már tudsz valamit, amit én nem? Ki fognak engem rúgni?

– Ha megtudod, hogy ma mi történt, te fogsz engem kirúgni!

Lajos el nem tudta képzelni, hogy miért kellene kirúgnia az egyik legjobb buszvezetőjét, aki mindig lelkiismeretesen és precízen végezte a munkáját. Most is kirúgásról beszél, miközben tisztítja a járművét. A többiek közül, ha valaki már érzi a veszét, és tudja, hogy a jó istenhez intézett ezer imája se fogja megmenteni a kirúgástól, nem foglalkozna vele, hogy néz ki a busz, amit holnaptól már nem vezethet. Krisztián járműve minden műszak előtt úgy ment ki a garázból, mint ha most gördült volna ki a gyárból.

Krisztián elmesélte Lajosnak az incidensét a jegyvizsgálóval.

– Ha el akartok küldeni, én megértem!

Lajos végighallgatta a történetet, és egyre bosszúsabb lett. Még gyorsabban gyújtott rá egyik cigarettáról a másikra.

– Megint itt van! Az én városomban!

– Ki van itt? – értetlenkedett Krisztián.

Lajos a buszvezetője vállára tette vékony, termetéhez képest hatalmas lapát tenyerét.

– Nyugodj meg! Nem leszel kirúgva! A Bolond Márta ismét Egerben van!

– A Bolond Márta?

– Észak-Magyarország buszjáratát járja. Szerzett valahonnan egy ellenőri karszalagot és egy jegyvizsgáló igazolványt. Azóta azzal szórakozik, hogy megbünteti a buszokon azokat az embereket, akiket a leggyengébbnek tart. Kifizeteti velük a helyszíni bírságot, és ezekből a bírságokból él. De előfordul az is, hogy csak szórakozásból, perverziből köt bele a leggyengébbnek tűnő utasokba. Van nála egy kamucsekkfüzet is. Ha érzi, hogy már nagyon vadászik rá a közlekedési társaság, illetve a rendőrség, akkor odébbáll másik városba. Legutóbb Miskolcon látták. Egyébként ő se vesz soha jegyet. A kollégákkal olyan közvetlen hangon beszélget, hogy elhiszi neki, ő is közéjük tartozik. A rendszert már annyira ismeri általuk, hogy simán elhiszi bármelyik közlekedési dolgozó, hogy ő is itt keresi a kenyérré válót évek óta. Ez így is van, csak ő éppen nem hivatalosan teszi, hanem a kenyérkeresésével bűncselekményt követ el.

Krisztián elbúcsúzott Lajostól, és elindult hazafelé. Mehetett volna egy másik busszal is, amelyet egy kollégája vezet, de úgy érezte, a mai nap után ki kell szellőztetnie a fejét. Valóban a leggyengébbek felé indult el a nő. Először Rózsi nénit célozta meg, de miután látta, hogy az izompacsirták gyengébbek nála, akkor őket akarta kamubírsággal lehúzni. Amint tapasztalta, hogy náluk minden rendben van, és ezen a járaton nem valószínű, hogy pénzt fog keresni, kipécézte magának a leggyengébbnek tűnő utast a buszról. Egy ártatlan gyereket! Krisztián elhatározta, hogy segít a rendőrségnek, és mostantól ő is vadászni fog erre a kegyetlen nőszemélyre.

Bíró József

Rainer Maria Rilke... –, hogy

meztelen és sebezhető
 csaknem
 ahonnan ahogyan
 :
 bronz és márvány
 fenséges
 szoborban szobor
 :
 viszont
 addig
 :
 hölgyválasz

George Orwell... –, hogy

szépen virul
 ami talán olyan
 avagy
 fonnyad
 :
 mostanában kevés
 nem is látja
 afféle
 mégis
 :
 vélhetően
 :
 alkalmi

Joan Miró... –, hogy

tomboló vihar után
 másként szép
 amikor korábban
 :
 mintha sajátja lenne
 üres kehelyből
 álmodható visszatérés
 :
 ajándékul
 meglehet
 :
 semmi

Ernst Jandl... –, hogy

háborúság helyett
 célszerű lenne
 megbékélni
 :
 különös hangsúlyt
 kaphatna néhány
 kézfogás
 :
 aznap
 ismét
 :
 jóvátehető

Eugene Ionesco ... –, hogy

újabban pompás pillangókat
látni
szerencsés esetben naponta
:
errefelé ritkaságszámba megy
ilyen
remek élményben részesülni
:
jóllehet
innentől
:
nélkülözhetetlen

Paul Claudel ... –, hogy

személyesen kéne
átadnia
miután
:
harmadik hónapja
parasztházát
bereteszelve
:
magányoldó
gyógyírként
:
álomfejtéssel

Egon Schiele ... –, hogy

mindenki virágzó csontváz
napszálltakor hajnalban
éjszaka
:
virágzó csontváz mindenki
éjszaka hajnalban
napszálltakor
:
nélkül
nélkül
:
utoljára

Marlene Dietrich ... –, hogy

akkor ehhez
hasonló
inkább
:
hidegszél fúj
sikátort
keres
:
szerinte
mégis
:
zöldövezetben

Fernando Pessoa ... –, hogy

meztelen csillag
világít
még mindig
:
tisza égbolt
alatt
nyugalma angyali
:
így
jön
:
hosszútavasz

James Brown ... –, hogy

nemesülne életigenléssé is
szorgalommal
felvértezve elsajátítható
:
további meglepetésszerű
bizonyára
egyértelműen kizárható
:
mostantól
akképpen
:
inkább

Ezra Pound... –, hogy

szánalmas taktikázás helyett
nyers őszinteséggel
kitárulkozik
:
józanésszel persze belátható
megelőzőleg viszont
bizalmatlanságból
:
végül
amint
:
bármikor

Joseph Beuys ... –, hogy

sarokból sustorgó helyett
zsírral
többnyire feljavítható
:
fakanállal vattára kenve
torzul
merthogy elkerülhetetlen
:
aztán
mégis
:
szemmagasságban

Gyimesi László

Segedelem

J. A.-nak

Repedt macskámon kályha ül
Ne tartsd az eget hogyha dül
A kék tehén ma holdat ér
Jégek térből dől a tél
Nyílik a szfinxek kőszeme
Iszapot szór a gyász-zene

Nézel utánam

Akiket szeretek, többnyire befogadnak,
A hatalmasoknak nincs köze hozzám,
Nekem sincs közöm a hatalmasokhoz.

Holnap már nem leszek veletek,
Éjfélre jár, leng, leng a mérleg,
Baljában úr, jobbában a semmi.

Hová szöktem a parányi téridőből?
Nézel utánam, mint szolgálók a rendnek,
Úgy tűnök el, ahogyan éltem, idegenül.

Záródal

Ne lépj rá a versküszöbre!
Rezedaszó zeng a kertben.
Hiányoznak még a rigók,
Bár a tervben voltak ketten.
Szerepelt egy házi tigris,
Elefánt is, nagy csapatnyi...
Álmok, tervek. Csattog az ég.
Elbúcsúznék. Nektek annyi.

Az elveszett városok

A cölöpházaknak nyoma sincs,
A porig égett viskók helyére kőből épült valami,
Az alapját kiásták, lehetett villa, lehetett óratorony,
Karám a vadaknak vagy szelíd, közös élelemtár.
A falaiból semmi sem maradt, kőbánya lett a város,
Új bástyák, bazilikák, kunyhók és paloták emelkedtek,
Kelltt minden anyag, gerenda, tégl, kő –
Mindig az öröklétnak építünk, kellett a sík mező.

Aztán ledőltek azok is, földrengés, tüzek, háborúk,
A szél csak hordta, horda a port a romokra,
Homokot, avart, zörgő szemetet terített rájuk,
Áldott magokat: fűét, gyomokét, virágokét, fákét,
Zöld dombok alatt aludtak a több évezredes nyomok,
Ahogy majd a mi nyomaink is aludni fognak,
Gyom, hamu és új dombok alatt.
A mi városunk örökléte sem több, sem kevesebb.

Hat elveszett város simul egymásra a talpunk alatt,
A miénk a hetedik lesz, s jön rá a nyolcadik, a századik,
Salak, szemét, néhány rozsdafolt vall majd a városunkról,
Talán a sírkövek őriznek meg néhány nevet,
Ha az új falakba beépítik őket, temetők nem maradnak,
Nem maradnak emlékművek sem, szobrok, oszlopok,
S így lesz ez jól: mindig csak a jelennek szolgáljon a város,
Csak a szebb jelennek szolgáljanak a célszerű házak,

Annak szolgáljanak a nyomaink is,
Ahogy az elveszett városok nyomai minket szolgálnak ma,
Köveik útjainkban, a mész a csontjainkban,
A szünetek elcsukló énekünkben,
Kibukó ősi daktilusok csöndes beszélgetéseinkben,
Tartás jól-rosszul megőrzött, ropogó gerincünkben.
Szeretném sorolni, mi épül be a nyolcadik városba,
Falakba, lakókba, egy-egy magyar kő, vers vagy dallam.

Kégl Ildikó

A 7-es kórterem

– Egy gyönyörű nőt képzeljenek el! Ébenfekete haj, finom vonású, szép arc, és a szemei..., mintha állandóan álmodozna valamiről. Tehetségesnek tartották, ám korántsem az a tipikus exhibicionista előadóművész volt. Szeretett elvonulni, magányosan gondolkodni a világ dolgairól. Éppen olyan moralizáló, önmarcangoló alkat volt, mint Márai. Képzeljék – anekdotázott nagy hévvel az irodalomprofesszor –, amikor pályája kezdetén belépett a Miskolci Nemzeti Színházba, a társulat fodrásza ránézett, majd elkerekedett szemekkel így szólt: „Fekete hajú színésznő nincs! Első dolgunk tehát az lesz, hogy átfestjük a haját.” Szökét próbált csinálni az erős szálú, ébenfekete hajból, ami bizony lehetetlen vállalkozásnak tűnt. Így lett – a véletlennek, és persze a rossz minőségű színházi festéknek köszönhetően – a szökének szánt, eredetileg fekete hajú színésznőből vörös. A nevéhez is hozzátapadt a jelző, ettől kezdve senki nem szólította keresztnevén. Ő lett a vörös Mezei. Márai Sándor bizalmasa, múzsája, szerelme – kacintott egyet a sármos, ősz professzor.

– Mária? – csodálkozott el a karakteres arcú, fiatal jogász. Nem valami L-betűs felesége volt? Várjon egy pillanatra, itt van a nyelvemen. Lő-lő-lő... Igen, igen: Lola! Nem Lolának hívták a feleségét?

– Ugyan, kérem! Lolával élt – bizonyára szerette is a maga mélabús módján –, de Mária volt az igazi az életében. A színésznő jelentette számára a szerelmet, a vörös Mezei, akit – futhatott akár Nápolytól New Yorkig, onnan meg egészen San Diegóig –, sosem tudott kiheverni igazán. Soha! Olyan csetlő-botló vénember korára sem, mint amilyen most én vagyok! – magyarázta hevesen gesztikulálva az idős férfi, miközben próbált úgy helyezkedni a kórházi ágyon, hogy frissen műtött csípőjét tehermentesítse valamelyest. Ez ma már köztudott dolog, az író életrajzának szerves része, ne gondolják, hogy csak irodalmi körökben beszélük – tette hozzá. Egyébként meg Mezei alakja és kettejük különös kapcsolata fel-felbukkan az író munkáiban. Hát senki sem olvasta maguk közül a Sirályt? – nézett szét tettetett felháborodással a 7-es kórteremben az ősz szakállú férfi, és hogy mondandójának még nagyobb nyomatékot adjon, teátrálisan széttárta hosszú karjait. A jogászon kívül nemigen figyelt rá más; a nagydarab, kopaszodó pék rejtvényt fejtett, a sarokban fekvő, ragyás képű, bozontos szemöldökű kőművesnek pedig – aki az imént ugyan még érdeklődéssel hallgatta a történetet – most minden figyelmét lekötötte a kopottas, fehér kórházi vászonlepedőn megpihenő házilégy, ami végre olyan közelségbe került, hogy a kürtté formált színes bulvárlappal egy mozdulattal lecsaphatta. A nyugalmazott irodalomtanár látván, hogy hallgatósága figyelme meglehetősen lankad, elhelyezett anekdotájában egy duplacsavart. Azt gondolta, a meghökkenés, ami a diákjai

körében többnyire hatásos eszköznek bizonyult, ezúttal is beválik. Megköszörülte torkát, majd felcsillanó szemekkel így folytatta: Igazuk is van! Olvassanak inkább bulvárlapokat! Láthatjuk, az mennyivel sokoldalúbb eszköz, mint egy könyv – és elkerekedett szemekkel tekintett a kőművesre, aki diadalittasan kiáltott fel: megvagy! A tanárt nem volt egyszerű kiközökenteni előadásából, fürkészte egy darabig szobatársát, majd ott folytatta, ahol abbahagyta. Szóval! Itt van az imént már említett Sirály – egy végtelenül vontatott és unalmas leírás a sirályfélék családjáról. Példátlanul idegesítően taglalja a szerző, hogy a korábban a Larus nembe sorolt fajokat a közelmúltban leválasztották, majd bizonyos morfológiai és élettani tulajdonságaik miatt, különálló nemeket hoztak létre számukra. A kórteremben fekvő férfiak fele – a jogász és a kőműves – hallgatta az öreg elbeszélését, a másik fele azonban ügyet sem vetett a sziporkázó irodalomtanárra, akivel negyedik napja vannak összezárva, s aki kétségkívül derűt hozott az ortopéd-sebészeti osztály 1. emeletének 7-es kórtermébe. A négy férfi megszokta már, hogy szobatársuk – ha épp nem a nővéreknek udvarol – a régi falusi disznóvágások hangulatát idézi fel, vagy vesszőparipájáról, Márai Sándor és Mezei Mária szerelméről értekezik. A vén kujont a Teremtő is tanítómesternek szánta; kínosan ügyelt arra, hogy embertársait – legyenek azok diákjai, kollégái, bolti eladók, belvárosi hajléktalanok vagy épp szobatársai a 7-es kórteremben – kéretlenül is ellássa afféle hasznos és izgalmas információkkal, amelyek nélkül, úgy érezte, az élet bizony sótalan lenne. A magyar irodalom nagy múzsáiról, udvarlási tanácsokból, no és a véres hurka tájegységenként eltérő elkészítési módjáról minden napra jutott legalább egy történet, amely kétségkívül olyan optimális arányban volt fűszerezve, mint a szóban forgó húsétel.

– Leírás a sirályfélék családjáról?! – ismételte nagyokat hümmögve a mellette fekvő fiatal jogász, majd fejét csóválva, hangosan felnevetett. Ő volt az egyetlen a 7-es kórteremben, aki átlátott a szitán. – Tanár úr, tanár úr! Nagy kópé maga! – mondta úgy, mint akinek kifejezetten szimpatikus szobatársa, lelke mélyén ugyanakkor irigylis is valamelyest a férfit, aki láthatóan a leghelyetlenebb helyzetekben is képes jól érezni magát. Az irodalom tanár cinkosan összekacintott a jogással, aztán épp tovább sziporkázott volna, amikor pöszén és hadarva megszólalt a sarokban fekvő ragyás képű kőműves, Márton Jóska:

– Én nem a sirályfélék, hanem a hidegburkolatok családjáról szoktam olvasni. De azt is csak módjával. Az olvasást sem szabad túlzásba vinni, nehogy az a sok betű megártson a szemnek! Aztán jóízűen elnevette magát, láthatóan igen elégedett volt humorosnak vélt megállapításával.

A jogásznak átfutott a fején, hogy lerántja a leplet az irodalomtörténeti humorról, de amint ránézett a kőművesre, valami azt súgta neki, hogy erre a többlettudásra Márton Jósának talán még sincs igénye, így ezt az ötletét nyomban el is vetette. Márton Jóska egyébiránt – aki a professzor érdeklődését azzal keltette fel, hogy a

magyar irodalom legismertebb műveinek említésekor is csak pislogott bambán, s úgy élt csaknem 50 esztendőn át, hogy a Márai Sándor nevet még csak hírből sem hallotta, – felettébb magabiztos ember volt. „Ennek a tudásnak a hiányát sem a kéményépítéskor, sem a burkolási munkálatok során nem éreztem” – mondta egy ízben irigylésre méltó határozottsággal a professzornak, majd megerősítésképpen jó mélyen megszívta az orrát. Márton Jóska minden egyes alkalommal, amikor úgy érezte, hogy valami igen nagy bölcsélet hagyja el az ő száját, jó hangosan megszívta az orrát. És mert gyakorta érezte úgy, Márton Jóska egyfolytában az orrát szívta. Az irodalomtörténész bár láthatóan nem igazán tudott mit kezdeni az ilyen típusú érvekkel, alapvetően szimpatikusnak találta a cingár kőművest, egyfajta csodabogárként tekintett rá, érveit is afféle szent döbbenettel hallgatta, s olykor nevetni, máskor sírni támadt kedve azoktól. Időnként azonban beismerte a tanár, hogy Márton Jóskának bizonyos helyzetekben és körülmények között igaza lehet. Ettől a találkozástól ilyenformán mindketten gazdagabbá váltak, úgy az irodalomprofesszor – akinek más körülmények között vajmi kevés alkalma adódott arra, hogy egy egész héten át hallgassa a Márton Jóska-félék velős, ám erősen megmetszett világnézeteit –, mint maga Márton Jóska. Az 50 felé közeledő kőműves pedig – a 7-es kórteremben, spontán szerveződő irodalom kurzusoknak köszönhetően – nemcsak arról szerzett tudomást, hogy élt a 21. században egy Kossuth-díjas magyar író, aki Grosschmid Sándor néven látta meg a napvilágot, s meglehetősen markáns nyomot hagyott a világirodalomban, de hajszálpontosan meg tudta mondani azt is, hogy ez a férfi mikor és hol találkozott először Mezei Máriával, s mely tabáni kisvendéglőkben álmodoztak kassai közös életről. Így lehet, hogy Márton Jóska, a ragyás arcú, cingár testalkatú kőműves másfél hetes kórházi tartózkodása során nem pusztán egy kiváló minőségű, német gyártmányú térdprotézissel, de némi irodalmi műveltséggel is gazdagodott.

A sajátos szimpóziumot a délutáni vizit szakította félbe. Az öreg professzor ezúttal a kórterembe betoppanó ügyeletes orvost szemelte ki magának, s még mielőtt az bármit szólhatott volna, rákezdet:

– Mondja, doktor úr, hallotta a legfrissebb egészségügyi ajánlást? Brit tudósok bebizonyították, hogy napi egy szál májas hurka kenyér nélkül, ecetes uborkával történő elfogyasztása a kora reggeli órákban a hímvevő vérellátását oly mértékben képes fokozni, ami megakadályozza a merevedési problémákat, s a potencianövelés hosszú távon garantált általa.

– Akkor megközelítőleg jók a kilátásaim – válaszolt cinkos mosollyal az arcán az adjunktus, aki tizedik napja kifejezetten élvezettel nyitott be a 7-es kórterembe. Jól jött ez a derű, ami szépen, lassan kiszivárgott a 7-es kórteremből, hogy átjárja az ortopéd sebészeti osztály minden zugát. Éppen másfél hete hömpölygött ez a szokatlan életöröm a kórházi folyosón, bekopogtatott a többi betegszobába, a vész-

gálóba, a betegfelvételi irodába, de még az orvosi szobát is megtöltötte. Ez a színtelen, szagtalan derű mintha a légkör részévé vált volna, betöltötte nemcsak a kórház helyiségeit, de az osztályon fekvő betegek és a fásult orvosok lényét is. Az irodalomtanár karizmatikus megjelenésével, műveltségével, sziporkázó humorával, töretlen optimizmusával nemcsak üdítő jelenség volt egy lehangoló kórházi közegben, de az adjunktus kutatási témájához épp megfelelő alanynak bizonyult. Az ambiciózus középkorú orvosnak ugyanis szent meggyőződése volt, hogy a beteg mentális állapota – műtétéhez való hozzáállása, hite a gyógyulásban, valamint orvosába vetett bizalma – jóval nagyobb mértékben befolyásolja az adott beavatkozás sikerét, és a további gyógyulási folyamatot, mint azt korábban a nyugati orvoslás képviselői feltételezték. Az elismert ortopéd sebész pszichológusokkal és személyiség-lélektannal foglalkozó szakemberek közreműködésével, immár 200 beteg esetismertetésén van túl, eredményeiket számos hazai s egynehány nagy presztízsű nemzetközi tudományos lapban is publikálták.

– Na és hogy vannak? – kérdezte az ügyeletes orvos, ám még mielőtt válaszolhattak volna a kérdésre a 7-es kórterem betegei, egy kétségbeesett női hangra lettek figyelmesek.

– Nővér! Nővér!

A betegszobában fekvő férfiak meglepve néztek egymásra, majd az orvosra.

– De, hiszen ez egy női hang! És a szomszéd szobából jön! – szólt a kőműves. Egy nő a férfi részlegen?! – kérdezte egészen bárgyú arckifejezéssel, majd valami furcsa grimaszt vágott.

A kiabálás az ortopéd sebészeti osztály másik végéből, a női részleg felől jött, ám kétségtelenül olyan hangerővel, mintha csak a szomszédos kórteremből hallatszott volna. Ez volt az egyetlen helyiség az idő tájt az egész épületben, ahová nem tudott beáramlani a derű. Pedig még az ajtó is nyitva állt. De hiába! Mert ez az áthatolhatatlanul tömény, fekete lemondás csak úgy áradt abból a kórteremből. Lehetetlen vállalkozásnak tűnt legyőzni, mert állandóan résen volt; figyelte az ablakokat, az ajtónyílást és a legapróbb réseket is, majd hatalmas száját kitévte, és elnyelt mindent – fényt, reményt, derűt –, ami élhetőbbé tehetné azt a kórtermet.

– Ez egészen biztosan a Hermina lesz! – szólalt meg a szeplős, szőzi nővér, aki az ügyeletes orvossal együtt vizitelt. Nemrég hozták le a műtőből, minden a legnagyobb rendben van, de gyanítom, hogy amíg az osztályunkon fekszik, nem lesz hiány kis éji zenéből – referált meglehetősen sajátosan, majd nagyot sóhajtott, mint aki akkor ébredt tudatára, hogy az elkövetkező napok különösen nagy kihívás elé állítják majd munkabírásból, toleranciából. Még be sem fejezte prognosztizálását, ismét visszhangzott a folyosó.

– Nővér! Hallatszott a kétségbeesett hang sokadszorra. Az ágyban fekvő ötven körüli nő, amint meglátta, hogy a fiatal, fehér köpenyes ápoló sietős léptekkel elha-

lad a kórterem előtt, s nem hozzá igyekszik, egészen pánikba esett. Riadtan kiáltott utána. – Hozzon nekem egy fájdalomcsillapítót, mert ezt nem lehet kibírni – majd kelleetlenül hozzátette –, kérem.

– Egy pillanat, mindjárt visszajövök, hívnak a 10-esből – szólta oda a nővér zihálva.

– Itt aztán belepusztulhat az ember a fájdalomba, rá se rántanak – jegyezte meg gúnyosan a nő.

– De hiszen alig egy órája hozták le a műtőből, azóta háromszor volt itt Ella nővér – emlékeztette közvetlen mellette fekvő betegtársa, egy nagydarab, szemüveges asszony.

– Már itt is vagyok – mondta kimerülten, ugyanakkor szolgálatkészén a nővér.

– Hát a fájdalomcsillapító? Az is itt van? – reklamált Hermina.

– Azt bevette, amit az előbb hoztam? – érdeklődött a nővér.

– Bevettem, de semmit nem használt! Legyen kedves valami erősebbet hozni, mert mindenem fáj. Szétszakad a fejem, a derekam is sajog, a lábamról meg mintha két kézzel tépnék le a húst – sorolta egy szuszra. Ahogy a feltűnően ápolt, szép arcú nő megállás nélkül árasztotta magából a panaszt, olyannak tűnt, mint egy dacos kisgyermek, aki maga sem tudja miért, talán csak úgy kedvtelésből perel a világgal, mert éppen nincs jobb dolga, ám legszívesebben odabújná két védelmező kar közé.

– Ez a legerősebb fájdalomcsillapító, közvetlen műtétek után szoktuk adni. Legyen türelemmel, nemsokára hatni fog – magyarázta a nővér. Ha pedig továbbra is fáj, akkor sem kell kiabálnia, csak nyomja meg a nővérhívót – a piros gomb ott a feje fölött – fél óra múlva, és megpróbálkozunk egy másik fajtával – biztatta a frissen operált asszonyt.

– Nekem hoztak a gyerekeim keresztretjvényeket, meg egy rakás újságot, szívesen kölcsönadom valamelyiket – ajánlotta fel egy halk szavú, beesett arcú szobatárs a sarokból, és göcsörtös ujaival a szekrényén sorakozó, halomban álló női magazinok felé bökött. Én is ilyesmivel szoktam elterelni a figyelmemet, ha belém hasít a fájdalom – mondta biztatólag a vészna asszonyka.

– Van is nekem erőm rejtvényt fejteni, meg olvasni ilyenkor, mikor alig élek! – válaszolt barátságatlanul, aztán magához vette nagyméretű, műbőr kozmetikai táskáját az ágy melletti kórházi éjjeli szekrény fiókjából. Hosszasan kotorászott a fekete-fehér pöttyös neszesszerben, majd enerváltan megszólalt. – Na, már csak ez hiányzott. A nagy kapkodásban elfelejtettem bepakolni az éjszakai krémemet. Milyen szerencsétlen vagyok! Idegesen húzott elő egy fanyelű hajkefét, aztán kibontotta feje tetejére búbozott kontyát, és nagy sóhajtozások közepette fésülni kezdte hosszú, fekete haját. Ha tudtam volna, hogy ilyen kínokat kell átélnem, ’biz Isten, bele se vágok – kezdte újra a kesergést, majd nagy kék szemével a kórteremben fekvő asszonyokat pásztázta úgy, mint aki rettentően éhezik egy kis részvétre.

– Hagyja már abba! – förmedt rá a nagydarab asszony. Mi itt mindannyian műtét után vagyunk! És azt is elárulom magának, hogy nem egy ilyen semmitmondó izületi tükrözésen estünk át! – a szobatárs egészen kikelt magából. Nézze meg Irénkét – mutatott az aszott, vészna asszonyka felé! Csipőprotézist ültettek be neki, és valami komplikáció adódott, ami miatt komoly vérvesztése lett, mégsem rinyál annyit, mint maga. Ráadásul épp az én fülembe sikoltozik – tette hozzá. – Pihenni, lábadozni próbálunk, ha nem tűnt volna föl, legyen már tekintettel ránk! Majd felült az ágyban, rosszallóan az 50 körüli szobatársára nézett, és járókeretjére támaszkodva óvatosan megindult az ajtó felé. Az ajtóból még ingerülten visszaszólt; hogy hagyhatja így el magát valaki? Szánalmas!

– Könnyű annak, aki már lábra állhat! – jegyezte meg sértődötten a nő, aki láthatóan nem volt hozzászokva ehhez a hangnemhez. És nem is izületi tükrözésem volt, hanem térdprotézist kellett beültetni – tette hozzá durcásan, kifejezetten sértve érezte magát ugyanis, amiért szobatársai nem búslakodnak egy emberként sanyarú sorsán.

– Pár nap, és maga is lábra állhat! Örüljön neki, hogy jól sikerült a beavatkozás, és újra fog tudni járni! Arra kell gondolni, hogy ma már vannak ilyen dolgok – protézisek, meg mit tudom én – amik régen nem voltak, aztán ha elkopott a térd, akkor kész, leestünk a lábunkról – mondta biztatólag a halk szavú asszony a sarokból, és kedves mosolyra húzódott szája.

– Járnai! Mikor lesz még az? – mondta egyhangúan, s mintha a mondat többi részét meg sem hallotta volna, így folytatta – Ha lesz még olyan egyáltalán. Már abban sem vagyok biztos, hogy jobb lesz, mint eddig volt.

Bár Hermina asszony az éjszakát békésen végigaludta, ébredés után az első dolga mégis az volt, hogy ráripakodjon a nagydarab szobatársra, aki állítólag förtelmesen horkolt, s ő emiatt egy szemhunyaszt sem tudott pihenni. A női részleg 14-es kórtermében a legnagyobb jóindulattal sem mondhatni, hogy feszültségmentes volt a légkör. Údító pillanat volt, amikor délelőtt 10 óra tájékán barátságos, mosolygós gyógytornász lépett a kórterembe. Csak Hermina szörnyülködött, ahogyan a fehér köpenyes nő mellé lépett.

– Hozzám? Gyógytorna? Már ma? De hát megmozdítani is alig bírom! Ez valami tévedés lehet – mondta egy szuszra, és egészen elkerekedtek nagy kék szemei.

– Igen, a gyógykezelést már a műtét másnapján megkezdjük, ezt bizonyára főorvos úr is elmondta. Az izomzat erősítése nagyon fontos ilyenkor. De nem kell ettől így félnie, fog ez menni Önnek is, mint mindenki másnak – válaszolt empátiával a hangjában, és már nyúlt is a beteg bal lábaért.

– Jajjj-jajjj-jajjj! – szisszent fel a nő eltorzult arccal.

– Muszáj együttműködnie, saját érdekében – figyelmeztette kedvesen, de határozottan a gyógytornász. Ha betartja az utasításokat, és a tornát sem hanyagolja el,

akkor minden rendben lesz! Egy pár nap és ráállhat, egy hónap múlva pedig akár futóversenyre is benevezhet – fogalmazott derűsen a fehér köpenyes nő.

– Auuu! – ordított fel olyan hangerővel, hogy zengett az egész folyosó. Istenem! Ezt nem lehet kibírni. Nagyon kérem, hagyjuk ezt abba mára.

– Meg kell értenie, hogy ez a felépülés része – mondta a gyógytornász türelmesen, ám ez a metsző kiáltás nem hagyta nyugodni. Ez a hanghordozás ismerős volt neki. Herminát nem a műtét utáni fájdalom kínozza – állapította meg. A beteg nagy kék szemeibe nézett, és abban a pillanatban megerősítést nyert észrevétele. Kétség nem fér hozzá, hogy Hermina is „abba” a csoportba tartozik. Nagy levegőt vett, rámosolygott a nőre, és kedvesen végigsimított lábfejen. Világosan látta, hogy ezúttal nem a szokásos kezelésre lesz szükség. A vékony testalkatú, kerek arcú nőt a legjobb gyógytornászok között tartották számon, azt beszéltek róla, nemcsak munkának, de élethivatásának tartotta a segítségnyújtást. Egészen unikumszámba menő empátiával szűrte ki az ortopédia afféle problémás eseteit, azokat a betegeket, akiknek meglehet a térdük elkopott, s talán fájdalmaik is vannak, ám elsősorban mégsem az adott testrészt, mint inkább a lelkük szorult gyógyításra. Akiknek maga az élet fáj elsősorban! A gyógytornász rettentően sajnálta ezeket az embereket, a betegségbe menekülőket, ezért már-már megszállott módon, minden tudásával, empátiájával igyekezett testreszabott kezelést adni nekik. Igazi gyógyító volt ő a szónak abban az értelmében, ahogyan a testet és lelket egy egységként kezelte, s az egyik ép működéséhez alapvetőnek tartotta a másik egészségét is. Így történhetett, hogy egy szempillantás alatt felismerte azokat, akiket hiába is operálnak meg sikeresen kiváló orvosok, hiába is ápolnak odaadón jólelkű nővérek, hiába mutat a műtét utáni röntgenfelvétel tökéletes eredményt, valami mégsem stimmel velük. A gyógytornász pontosan tudta, hogy Herminával nem lesz könnyű dolga, mert az asszony is abba a csoportba tartozik, melyben az emberek saját maguk állnak gyógyulásuk útjába. Ők azok, akik időről időre megjelennek az orvosi rendelőkben, megfoghatatlan testi fájdalmakról panaszkodnak, gyógyszerek tucatjait szedik be reggel, délben és este ragyogó szemekkel, attól remélve megváltást, s többnyire önmaguknak sem vallják be, hogy másfajta gyógyírre lenne szükségük. 5 milligramm ölelés, 10 milligramm nevetés napjában háromszor – akár éhgyomorra –, s máris csírájában eltűnnének a magukban oly gondosan nevelt kórokozók. Mennyi, de mennyi történetet hallgatott végig a gyógytornász az évtizedek során, amik egytől egyig arról tanúskodtak, hogy egy múltban elszenvedett, feldolgozatlan lelki trauma miféle testi panaszokat tud okozni. Hermina éppen ilyen volt! A gyógytornász – hogy gátat emeljen ennek a panaszlavinának – az ablakhoz lépett, s így szólt:

– Húzzuk csak el jobban azt a függönyt, nézzék, milyen gyönyörűen süt odakinn a nap. Szinte simogatja az ember lelkét.

– Simogatja, na persze! Azokét biztosan, akik nem a kórházi ágyon sütkéreznek! – vágta rá borúsan az asszony.

– Ennek aztán mondhat bármit! – legyintett a nagydarab szobatárs, és szemeit a gyógytornászra szegezte. Reménytelen eset! – szögezte le fejcsóválva, majd szemrehányóan folytatta – alig egy napja vagyunk összezárva vele, de Istenemre mondom, már most kikészített mindannyiunkat.

– Folytassuk a tornát! Rendben? – szólt a gyógytornász empatikusan, ügyet sem vetve a szobatárs kimért megjegyzésére.

Gyakorlott mozdulattal vette kézbe az asszony jobb lábát, ám, amint megpróbálta megemelni, az újabb siránkozásba kezdett. Ha egy csöppnyi együttérzés is van magában, nem kínozná tovább – fakadt ki Hermina.

Ez a metsző jajveszékelés úgy csapódott be az ortopéd sebészeti osztály fekvőbeteg részlegére, akár egy lövedék. A kiabálásra újfent felkapták a fejüket a férfi részleg 7-es kórtermében tartózkodók, pedig azt egy csapóajtó, s hat másik kórterem választotta el a szobától, melyben Hermina asszonyt elhelyezték. Az irodalomtanár, a fiatal ügyvéd, a ragyás képű, bozontos szemöldökű kőműves és a sápadt arcú, kopaszodó pék kérdően egymásra néztek, majd kisvártatva megszólalt a kőműves:

– Herminácska! – mondta sokat sejtetően a kőműves. Hallottam, ahogy a nővérszobában beszélnek róla. Csak félbolondként emlegetik. Hát, ha félbolond, ha nem, igencsak szemre való teremtés – szólt vágyakozva a férfi. Megkukkantottam! A 14-esben fekszik.

Az irodalomtanár, aki járókerettel már kiválóan közlekedett, elhatározta, hogy maga is szemügyre veszi ezt a bizonyos félbolondot. Maga sem tudja, mi történt vele, hiszen nem volt különösebben kíváncsi természetű ember, ám hirtelen összecsapta a megsárgult lapokkal teli, vaskos verseskötetet, amit pár másodperce még elmélyülve olvasott, kipattant az ágyból, majd félhosszú, ősz haját hátrasimította, és már indult is fürgén a női részleg felé. Azt találta ki, hogy kicsit lelassít az ominózus kórterem előtt, és csak úgy lopva megfigyeli rikácsoló sorstársát. Ám amint megpillantotta a nőt, egycsapásra szertefoszlott a terve. Csak állt bambán a kórterem előtt járókeretere támaszkodva, és megbabonázva nézte ezt a nőt, aki nem volt már fiatal, de finom metszésű, vakító kék szemeivel, fekete hajával olyan elragadó jelenség volt, hogy egészen elvarázsolta a férfit. Szép nő volt, mégis olyan dermesztő apátia áradt a lényéből, hogy a férfi minél tovább nézte, annál inkább nyugtalanította a látvány. Ápolt, vonzó megjelenése feszülő ellentétben állt magatartásával. Ahogyan feküdt az ágyon elesetten és reménytelenül, maga volt a lemondás. A férfi csak nézte a nőt letaglózva, majd hirtelen ötlettől vezérelve megszólalt:

– A folyosó egyik végétől a másikig gyalogoltam maga miatt! Az – akárhogy is számolom – oda és vissza ötven méter! Minimum! – tette hozzá diadalittasan. Szóval, azért tettem meg ezt az elismerésre méltó távolságot, mert lenne Önnek egy ajánla-

tom! Ha abba hagyja ezt a fülsiketítő rikácsolást, amint lábra állhat, meghívom, meghívom mondjuk egy gesztenyepürére, az egész ehető itt a kórházi büfében – szóló a férfi. Természetesen kizárólag a betegársaim, valamint saját nyugalmam érdekében teszem! – folytatta huncut mosollyal az arcán, majd kihívóan a nő szemébe bámult.

A kórteremben megállt a levegő, a betegársak tágra nyílt szemmel, egyetlen pizszenés nélkül figyelték a különös párbeszédet, egyedül a nagydarab asszony nevetett fel. Eszében sem volt leplezni elégedettségét, szívből örült, hogy végre jól megmondta valaki kiállhatatlan szobatársának a véleményét.

– Méghogy rikácsolás! Kikérem magamnak! Meg egyébként is, majd pont gesztenyepürét fogok enni, hogy elhízzak itt a nagy semmittevésben – ripakodott rá a férfira.

– Azt választ, amit akar, bánom is én, felőlem kefir is rendelhet – mondta a tanár –, csak ezt a visítást hagyja abba.

– Hogy micsoda arrogáns, faragatlan emberekkel van tele a világ! Felháborító! Azt várhatja, hogy én magával bárhová is elmenjek! – méltatlankodott. Ráadásul be sem mutatkozik, csak futtában bekiabál az ajtónyílásból.

– Azért gondolja meg, Hermina, Kedves! Holnap ebéd után eljövök magáért ezen a fehér paripán – mutatott büszkén a járókeretre, majd sarkon fordult, és elindult a férfi részleg felé.

– Hát, én mondjuk szívesen elmennék – és a nagydarab, szemüveges szobatárs mindenki meglepetésére olyan áhítattal bámult a férfi után, mint egy első randevúról ábrándozó kamaszlány.

– Hmmmm..., mit mondjak? Egy gesztenyepürét még én is szívesen elfogyasztanék vele – szólalt meg a sarokban fekvő, halk szavú, vékony asszonyka, és sejteni lehetett merrefelé kalandoznak a gondolatai, mert bizony idős kora ellenére igencsak belevörösödött ebbe a mondatba.

A női kórterem kislányos ábrándokkal és cinkos, huncut kacagással telt meg, s egy pillanatra úgy tűnt, mintha Hermina is elmosolyodott volna. A szemtelen, de kétségkívül igen sármos férfire gondolt, akinek volt valami a lényében, amitől járókerettel a kezében is úgy hatott, mint maga a megtestesült férfierő. „Vajon komolyan gondolta ezt a meghívást?” – töprengett az asszony. „Méghogy én rikácsolok, meg vonyítok! Öntelt, nevetlen figura!” És bár kifejezetten sértve érezte magát, volt benne egy különös, meghatározhatatlan érzés. Vágy, hogy újra lássa a férfit.

Az irodalomtörténész aznap már másodszor csodálkozott el önmagán. Ahogy sétált vissza kórtermébe, mintha kívülről hallotta volna párbeszédét a szépasszonnyal. Micsoda bunkó voltam! Egy arrogáns seggfej! – állapította meg. Ezek után ne lepődjek meg, ha hallani sem akar rólam többet. Talán a férfi lepődött meg leginkább, amikor másnap délután együtt álltak be a kórház alagsorában működő büfé kigyózó sorába.

– Irodalomtörténész vagyok, 70 éves, egyedülálló. Van egy budai és egy miskolci belvárosi lakásom, meg egy balatoni nyaralóm. Erre mondják, hogy jó parti – sorolta flegmán a tanár, mint, aki szándékosan provokálja a nőt, hogy valami reakciót váltson ki belőle. Ennek a hencegésnek körülbelül a fele volt igaz. – Maga jön! De előtte még mondja meg, mire jutott; kefir vagy gesztenyepüré? – és szemtelenül felnevetett.

A nő biztosra vette, hogy ha kefir mond, akkor a férfi minden igyekezetével próbálja rábeszélni az édességre, és ő majd minden porcikájával élvezni a heves udvarlást.

– Kefirt kérek! – döntött a nő.

– Remek választás – mondta cinikusan a férfi, és esze ágában sem volt befolyásolni Herminát döntésében. Egy kefir és három gesztenyepürét kérek! – adta le rendelését, majd az egyetlen szabad asztalhoz vonultak.

– Goujat! – mormogta a nő egészen halkán, inkább csak úgy magának, ám a tanár meghallotta, és elkerekedő szemével szinte felfalta a nőt, úgy kérdezett vissza.

– Goujat?! – maga..., maga beszél franciául? És milyen tökéletes a kiejtése! Csak nem nyelvtanár? – érdeklődött a férfi, aki annyira meglepődött mindezen, hogy el is sikkadt a szó jelentése felett, aminek legpontosabb magyar fordítása a *szemtelen fráter* kifejezés.

– Nem, nem! Könyvtárosként dolgozom – mondta a nő kimérten. Igaz – tette hozzá bátortalanul –, egy időben foglalkoztam diákokkal, jártak hozzám órákat venni, de intézményi keretek között sosem tanítottam. Egyébként meg régi történet már ez, jó ideje nem vállalom senkit. Idegesítenek a gyerekek, se kedvem, se energiám nincs ilyesmire. – A napokban töltöttem az 55. életévemet.

– 55! De hiszen Ön szemtelenül fiatal! Meséljen magáról! Kezdjük mindjárt azzal, mit kell tennie magával ahhoz, hogy ilyen észbontóan jól nézzen ki? Az életéről, a terveiről. Igen, a tervei különösen érdekelnek! Azt szokták mondani, akik tele vannak tervekkel, azok nem öregszenek! Szóval, mondja Hermina! Mit csinál, ha lesz egy kiváló térde? Önnek is térdprotézist ültettek be, ha jól hallottam, ugyebár?

– Ugyan már, ne időtlenkedjen! Nem szeretem, ha gúnyt űznek belőlem! Miféle tervekről? – kérdezte, miközben összehúzta szemöldökét, és rosszallóan a férfira tekintett. Az imént mondtam, hogy 55 éves elmúltam, megettem a kenyerem javát. Nagy terveim nincsenek már erre a kis időre! – mondta enerváltan.

– Kis időre? – kérdezett vissza a férfi elgondolkodva, és egy csapásra eltűnt a derű arcáról. Elkomorulva tekintett a nőre, és egészen ijedten folytatta. – Nem akarok toladó lenni, de van talán más betegség is?

– Más betegség? Az kéne még! Elég nagy tragédia ez is! Ha felépülök, visszamegyek a könyvtárba, aztán éldegélek csendesesen – mondta a nő. Mármint, ha felépülök egyáltalán, mert arra semmi garancia sincsen – tette hozzá mélabúsan.

– Nocsak? Történt valami műtét közben? – érdeklődött a férfi tágra nyílt szemekkel, és hirtelen kezdte magát igen kellemetlenül érezni. Milyen tapintatlan vagyok – ostromozta magát a tanár. Talán valami szövődmény adódhatott, és tényleg komoly fájdalmai vannak a szépasszonynak, én meg a 7-es kórterem önjelölt szószólójaként csitítgatom önző módon, pusztán azért, hogy mi, akikkel minden a legnagyobb rendben van, kellemes körülmények között tudjunk lábadozni.

– Ó, nem! Szó sincs semmiféle szövődményről! Bartos főorvos úr még a műtét utáni röntgent is behozta megmutatni, büszke volt az eredményre. Mutogatott rajta ezt-azt, nemigen értek én ehhez, de az osztályvezető főorvos úr a reggeli viziten úgy fogalmazott, hogy kiváló lett, tankönyvi példa.

– Értem! – mondta gyanakodva a férfi. A férfi egyre furcsábban érezte magát, s csak feszengett a büfé narancssárga műanyag székében. Hol lopva figyelte a nőt – a gesztenyepüré kanalazgatása közben –, hol egészen nyíltan és gátlástalanul bámult kék szeméibe; érzett benne valami nyugtalanítót, amit nehezen tudott volna definiálni. Mintha lényében a rossz értelemben vett lázadás, a hömpölygő békétlenség keveredne a bénító búskomorsággal. Akárhogy is méricskélte, faggatta, egyre inkább azt érezte, hogy ehhez a nőhöz egyszerűen lehetetlen közelebb kerülni. Már csak azon morfondírozott, hogy ezzel a barátságtalan, kimért viselkedéssel kizárólag őt tiszteli meg az asszony, vagy mindenki mással is ilyen, s talán nem is veszi észre a lényéből áradó, fojtogató pesszimizmust. Nagyot sóhajtott, a nőre szegezte tekintetét és őszinte érdeklődéssel azt kérdezte: mondja, ha a műtét jól sikerült – vagy ahogyan az imént mondta, kiválóan – akkor miért kételkedik abban, hogy felépül?

– Hogy-hogy miért? – nézett rá értetlenül a nő. Mert bármi történhet! Bármi, érti? Ahogy botorkálok vissza a kórterembe, egy rossz mozdulat, és elzuhanok. Kész, máris megvan a baj. Vagy eleshetek akár zuhanyzás közben is. Isten tudja, annyi baj történik az emberrel. De persze az is lehet, hogy a térdprotézissel semmi gond nem adódik, baleset sem ér, csak épp fél év múlva váratlanul stroke-ot kapok vagy infarktust. És akkor mi haszna annak, hogy van egy jól működő lábam? Úgy csinál, mintha nem ebben a világban élne!

– Mondja, kedves Hermina! – szólt a tanár, majd megköszörülte torkát, nagy levegőt vett és így folytatta. Olyasmire szokott gondolni, hogy esetleg nem kap stroke-ot? Sőt, nemhogy stroke-ot, de még infarktust sem! Mert ha hiszi, ha nem, vannak emberek, akik nem kapnak stroke-ot, sem infarktust. Azt képzelje el, én már olyan embert is láttam – mi több, beszélgettem is vele –, aki egyáltalán nem is gondolt arra, hogy ő stroke-ot vagy infarktust kapna valaha! De a legfurcsább eset mégis az volt – ezt már bizonyára el sem hiszi nekem –, amikor egyszer egy olyan emberrel találkoztam, akinek nem azon járt az esze a nap 24 órájában, hogy halálhörgések közepette, micsoda förtelmes és kínzó betegségben fog kimúlni – sorolta ironikusan a férfi, aki úgy érezte, ezt a beszélgetést nem bírja tovább. Arra gondolt, hogy itt

ül vele ez a dekoratív nő, akinek olyan kék a szeme, hogy egészen megbűvöli vele a férfiembert, mégis megfullad, ha még egy szót szól a szépasszony.

– Értem én az iróniát! De meg kell, hogy mondjam Önnek, nem tetszik különösebben az ilyesfajta nyers beszéd! Meglehet, egy kissé pesszimiztának tart, de higgye el, minden okom megvan rá! – szabadkozott a nő.

– Kissé... – ismételte a férfi cinikusan, miközben két adag gesztenyepürét jó étvággal elfogyasztott, s épp azzal birkózott, hogy a harmadikat is felnyissa, amire valamiért igen erősen szorult rá a műanyag tető.

– Tudja, nincs mindenkinek oka az örömről! Örüljön, ha magának bejött az élet!

– Nekem bejött az élet? Ezt ugyan miből olvasta ki? Egyszer majd mesélek magának, de ha nem haragszik, most inkább visszamegyek a kórterembe – mondta a férfi, aki egészen meglepődött azon, ami pár perc leforgása alatt történt. Az örökké derűs irodalomtanárt egy hajszál választotta el attól, hogy őt is magával húzza a neurotikus szépasszony hangulata, és egymás szavába vágva értekezzenek a nyomorúságos élet kinszenvedéseiről. A férfi ezerszer megbánta, hogy meghívta a nőt, már épp felállni készült a műanyag székéből, hogy mihamarabb megmeneküljön ebből a kilátástalan helyzetből, amikor a nő közepébe vágva annyit szólt:

– Hagyjon csak itt! De azt tudnia kell, hogy... meghalt a hugom!

– Sejtettem! – mormogta alig érthetően a bajsza alatt a tanár! Fogadja, kérem, őszinte részvétem! És, és ne haragudjon az előbbiért... Nem szoktam így kikelni magamból! – mondta a férfi lesütött szemmel, és rövid idő alatt már másodszor érezte azt, hogy rendkívül illetlenül viselkedett. Arra gondolt, hogy igazságtalan volt a hölgygel, akit kórházban ápolnak, s ez alatt szeretett testvérét is elveszíti.

– Köszönöm! – szólt a nő, s nagyot sóhajtott úgy, mint aki hosszú elbeszélésbe akar kezdeni.

– Most kapta a hírt? – érdeklődött a férfi együttérzéssel a hangjában.

– Ó, nem, dehogyis! – kapta fel fejét a nő. 2007 májusában hagyott itt minket. Május 4-én kaptam a hírt, máig emlékszem, 3 óra 10 perc volt, amikor telefonon értesítettek.

– Tessék? A férfi először azt hitte, rosszul hall. Nagy levegőt vett, nyugalmat erőltetett magára, majd szemöldökét összeráncolva így szólt. Ugye, most viccel?

– Ilyesmivel nem szokott viccelni az ember! – mondta a nő szigorúan!

– Drága Asszonyom! Mondja! Tudja, hogy milyen évet írunk most? – kérdezte, miközben értetlenség és düh ült ki az arcára.

– Hogyne! 2019. július ötödike van!

– Nézze! Én sajnálom a hűgát! Higgye el, őszintén sajnálom! – mondta lassan, tagoltan, s ép lábával ütemes dobolásba kezdett az asztal alatt. Kisvártatva folytatta. – Sajnálom az orvosát, a gyógytornászát, a szobatársait, a rokonait, a családját, a szomszédját! Sajnálom a kutyáját, a macskáját, a hörcsögét, a pókjait a falon, az

egereit a kamrában... Tiszta szívemből, őszintén sajnálok mindenkit, akivel maga akár csak egyetlen percre kapcsolatba kerül. Azzal felállt a férfi, sarkon fordult, és megindult a 7-es kórterem felé.

– Kattant! – jegyezte meg bajusza alatt a férfi, aki egészen kikelt magából.

– Na, tessék! Meghív, aztán meg faképnél hagy? – vont a kérdőre a nő felháborodva. Szép viselkedés, mondhatom! Igazi úriemberre vall! Láttam én magán már az első pillanatban, hogy egy arrogáns, faragatlan alak! – kiabált utána sértetten.

– Tudja Katarina, a Makrancos hölgy szerepéhez kicsit már öregecske – szólt vissza gúnyos mosollyal arcán a tanár, akit rettentően felbosszantott a nő. „Sikerült elérnie, hogy egy idiótának érezzem magam!” – konstataálta a férfi, aki nem is emlékszik, mikor hozták utójára így ki a sodrából. Tehetetlen dühöt érzett, amiért így packázik vele a nő, s nyugtalanító gondolatok cikáztak a fejében, ahogy benyitott a 7-es kórterembe. Érzései kiülhettek az arcára, mert alig lépett be az ajtón, Márton Jóska így fogadta:

– Na, de feldühítette a félbolond szépasszony!

– Tudja fiam, a díszes csomagolóanyag gyakorta megtéveszti az embert. És bizony minél inkább díszes a csomagolás, annál nagyobb a csalódás, ha silány a benne levő ajándék.

– Miért? Hát ajándékot is kapott a Szépasszonytól? – értetlenkedett a cingár szobatárs.

– Az asszonyra mondja, te szerencsétlen! – dörögött az orra alatt a pék, s lelkesen magyarázni kezdett a nagyokat pislogó kőművesnek. – Ez csak afféle hasonlat volt, Janikám! Olyan irodalomtörténetes beszéd! Arra érte a tanár úr, hogy az asszony bár tetszetős, nem épp kedvére való. A természete miatt, például! Aztán körbenézett a kórteremben fekvőkön, mintha megerősítést várna, de mert sem a tanár, sem a jogász nem helyeselt, gyorsan hozzátette mondandójához. – Vagy valami ilyesmi!

– Na, akkor csak igazam volt, ugye? Nem véletlenül gúnyolják félbolondnak! – okoskodott a kőműves, aki nemigen tántorított a témától.

– Hogy igaza volt-e? – ismételte meg az öreg a kérdést, majd a kőművesre szegezte tekintetét. Hosszas csend után szólalt csak meg. – Maradjunk annyiban, hogy akkor lássam ezt a nőt, amikor a hátam közepét! De félbolondnak mégse nevezzük! – vette védelmébe. Mert éppen annyira félbolond, mint maga – mutatott hosszú, görbe ujjával a kőműves felé – vagy akár én.

Aztán elcsendesedett a 7-es kórterem. Tömény, fojtó keserűség gomolygott a vaságyak körül, ami mintha megbénította volna a férfiak hangszálait, mert a máskor anekdotáktól zengő szoba ezúttal némaságba borult. Aznap olyan volt a 7-es kórterem is, mint az összes többi: sivár, derűtlen, esendőséggel teli.

A tanár csak feküdt a kórházi ágyon, miközben azon tűnődött, hogy pályafutása

során elemezte már a magyar irodalom legérdekesebb személyiségeit, megannyi neurotikus zsenit és megkeseredett látnokot, és a neurotikus zsenik és megkeseredett látnokok múzsáit is, de ez a nő, ez a Hermina kifogott rajta. Nehezen viselte, hogy lelki egyensúlyából ennyire kizökkentette az asszony, és voltaképpen bosszúságának okát sem tudta volna pontosan meghatározni. Mindenesetre hangulatán még a három adag ízletes gesztenyepüré elfogyasztása sem volt képes javítani. Kiszállt az ágyból, feldúltan járkálni kezdett ide, oda a betegszobában, aztán az utazótáskájához lépett – amiben jó darabig idegesen kotorászott – végül enerváltan visszafeküdt. Alkonyodott – konstataálta a férfi, ahogy kitekintett a 7-es kórterem ablakán, s szeme a parkot szegélyező hatalmasra nőtt jegenyefákra szegeződött, amelyeknek alakjai némi hunyorítással még kivehetők voltak ugyan, kontúrjait azonban a lenyugvó nap már összemaszatolta. Leveleit sem lehetett látni, azokat a szürkület önmagába olvasztotta, csak a piciny ágakat, amelyek félve simultak a törzshöz, amitől aztán még karcsúbbnak tündek a hosszú, vékony termetű fák. „Épp olyan karcsúak, mint Hermina!” – ábrándozott a férfi, és ezúttal nem saját, csorbult büszkesége töltötte be lényét. Valamiféle különös erkölcsi magaslatból nézte a nőt, – a pap tekinthet a szószékről ilyen érzésekkel a hívőkre – minden packázását egy csapásra megbocsájtotta, és egyre biztosabb volt benne, segíteni akar ennek a megkeseredett asszonynak. Csak azt nem tudta, hogyan. Ambivalens érzések kerítették hatalmába; valami mély és megmagyarázhatatlan vonzalmat érzett a nő iránt, aki alig néhány kórteremmel arrébb feküdt, mégis mérhetetlen lelki messzeségben volt tőle. Semmi másra nem tudott gondolni, csakis Herminára! Hajnali két óra volt, a tanár-ember máskor ilyenkor már az igazak álmát aluszza – időnként fel-felhorkantva, mellkasán valami megsárgult lapú, vaskos verseskötettel – most azonban nem jött a szemére álom. Kérdések tucatjai fogalmazódtak meg benne. Minek kell történnie egy emberrel ahhoz, hogy ilyen keserűnek érezze az élet ízét? Hogy ilyen makacsul behunyt szemmel tekintszen a jövőbe? Vagy talán nem kell történnie semminek?! Egész egyszerűen ilyen, és kész, alkalmatlan az öröm megélésére. Talán botfüle van, és képtelen meghallani az élet lélekemelő dallamait? Ahogyan az idős férfi ezeken a kérdéseken rágódott, megijedt. Megijedt, mert egy különösen nyomasztó kérdés is becsöppent a többi közé: vannak emberek, akiken egyszerűen nem lehet segíteni? Aztán elhessegette magától ezt a gondolatot. Az embernek muszáj, hogy legyen fegyvere a derűtlenség ellen. Majdnem mindegy, milyen is az a fegyver: egyszerű csúzli, amit sebtiben, a kert hátsó végében barkácsoltunk össze egy fűzfaágából, vagy profi löfegyver. Mert védekezni kell! Időnként meg kell fogni határozottan a fegyverünket, és elszántan démoni fekete szemek közé célozni az apátiának! Hogy az hátrahőkölve összeessen, és képtelen legyen a támadásra.

A nő aznap délután, miután megalázottan és értetlenül visszabaktatott a kórterembe, egyetlen szót sem szólt senkihez. Éjszaka azonban szép kék szemekre neki

sem jött álom. Ám ezúttal nem kért fájdalomcsillapítót a nővértől. Nem elégedetlenkedett, nem panaszkodott, a lábával ugyanis az égvilágon semmi probléma nem volt. Egész egyszerűen zaklatott volt, nem tért napirendre a büfében történtek felett. Újra és újra átgondolta a jelenetet, mígnem azt vette észre, hogy már nem a sértettség érzése tölti be lényét. Próbálta megérteni a helyzetet, felidézni, vajon mi olyat mondhatott a sármos irodalomtanárnak, ami miatt az faképnél hagyta. „Hiszen mindenki ilyen vagyok, mindenkinek ilyeneket mondok” – állapította meg. Ez a mondat valahogy a többi felé kerekedett, és ott visszhangzott a kórteremben. Emésztő gondolatok fészkeltek magukat a nő fejébe, aki olyasvalamin kezdett tépelődni, ami bizony aggodalomra adott okot: önmagán! Viselkedésén, mentalitásán! „Engem tulajdonképpen nemcsak az irodalomtörténész hagyott ott. Ő talán csak látványosabban, bántóbb módon tette, de...” szinte sokkolta a felismerés. „Tőlem egyszerűen menekülnek az emberek! Szinte pánikszerűen, kétségbeesve menekülnek!” Felidézte az elmúlt órákat, aztán az elmúlt napokat, heteket, hónapokat. A kórházi éjszaka sajátos csendje megfelelő alapot biztosított merengéséhez. A résznyire nyitott ajtón beszűrődő fénycsóva nemcsak a kórtermet, de a nő gondolatait is megvilágította. Hirtelenjében felismert valamit. Ez a gyér és erőtlen fény sugar olyan katartikus erővel világított rá életének homályos pontjaira, hogy a nő egészen megrémült. Egyik pillanatról a másikra kinyílt a tudata, látni kezdte magát kívülről, és döbbenetesen kérdezte önmagától: „Mikor lettem én ilyen szánalmasan megkeseredett?” Hosszú évek óta először mert szembenézni a nővel, akivé vált. Amint farkasszemet nézett ezzel a mostani önmagával, olyan markáns szégyent érzett, hogy nyomban védekezni kezdett. „Nem! Én nem vagyok ilyen.... Azaz nem voltam ilyen! Én nem ilyen voltam! Én mindig tele voltam tervekkel, én... én tudtam örülni az egészen jelentéktelen dolgoknak, az élet legapróbb ajándékainak” – nevetett fel fájdalmasan, majd összeszorította fogait, és tovább emlékezett arra a másik nőre, a régre, aki még olyan jól tudott boldognak lenni! Ahogy végigpörgetett néhány évtizedet élete filmjéből, kérdések ezrei születtek benne. „Mikor történt? És hová lett a nevetésem? A terveim? Hová tűntek a szeretteim, a barátaim? Hová lett a nő, akit szeretni lehetett?” – faggatta önmagát. „Istenem! Mikor láttam utoljára a gyerekeimet? Mikor sütöttem utoljára palacsintát az unokáknak?” Amint végigtekintett az elmúlt évek történésein, tudatosodott benne, hogy mindenkit elüldözött maga körül. „Ha az lett volna a céloim, hogy magamra maradjak, ha mindezt tudatosan, lépésről lépésre megtervezve csinálom, akkor sem sikerülhetett volna jobban” – ismerte fel a nő. Mekkora hülye vagyok! – mondogatta magában, mint aki nem akarja elhinni, hogy ez az egész vele történik. Arra gondolt, hogy hálás annak a férfinak! Az irodalomtanárnak, akinek mintha hatalma lett volna a nő lelke felett. „Muszáj elmondanom neki” – határozta el a nő. A reggeli vizit után átsétált a férfi részlegre, és célirányosan a 7-es kórterem felé lépett. Megállt az ajtóban, s meglepődve kons-

tatálta, hogy a férfi összepakolva, utcai ruhában ült az ágy szélén. Mellette bőrdöngye, a kezében pár kötet, ami feltehetőleg már nem fért el a poggyászban.

– Üdv Katarina! Mi járatban? – érdeklődött a férfi, mielőtt az asszony bármit is szólhatott volna.

– Hazamegy? – kérdezte a nő.

– Igen, még a zárójelentést várom, aztán fájó szívvel elbúcsúzom ettől a remek szórakozóhelytől – válaszolta mosolyogva.

A nő épp azon gondolkodott, mit is mondjon, hogyan kezdjen bele, amikor szeme megakadt a férfi kezében levő könyvek egyikén. Rainer Maria Rilke: *A párdúc* – olvasta le a gerincén futó szöveget. Egy másik címet még sikerült megfejtene – arra az volt írva, hogy Rodin szobrászata – ám a többi túl apró betűvel volt szedve ahhoz, hogy ilyen távolságról el tudja olvasni. Ám úgy tűnik, ez a két kötet cím éppen elegendő volt a nő számára, aki mintha ezektől nyert volna inspirációt, így szólt:

– Tudja, hogy élvezzük-e Rodin szobrát vagy Rilke versét, ahhoz – bármennyire lenyűgözőek is – nem elegendő Rodinnak vagy Rilkének istenáldotta tehetsége. Legalább ilyen fontos, hogy engedjük-e hatni a művészetet! És ez nem kizárólag a művészileg oly tökéletes alkotásokon múlik. Ez rajtunk is múlik! Kölcsönhatás ez, ami befogadó nélkül nem jöhet létre. A szép meglátása egy képesség, ami elsősorban önmagunktól függ, s csak másodsorban a művészi zsenialitástól. Kölcsönhatás, érti? – kérdezett vissza a nő elbizonytalanodva, mert nem volt meggyőződve róla, hogy mindazt, amit érez, át tudja-e váltani szavakra. Azt hiszem, abban a pillanatban, amikor elfogy belőlünk a szép meglátásának képessége, elkezdünk meghalni. Különös haláltusa ez, ami a lélek sorvadásával indul, s meglehet évekig, évtizedekig is eltart. Talán eleinte nem is vesszük észre a jeleket, ahogyan fokozatosan sorvadni kezdünk: először a lélek, aztán a test. Mindig ez a sorrend! Kőbe vésett besorolás ez, ami sosem cserélődik fel. Tudja, hogyan kezdődik az ilyesmi? Én tudom, most már pontosan tudom – mesélt a nő átéléssel, miközben kék szeméit a férfitra szegezte. Látszólag jelentéktelen dolgokkal indul: eleinte unottan elfordítjuk fejünket a rügyező orgonabokorról, vagy enerváltan hallgatjuk a rigó dalát. Egészen bagatell, alighanem kifejezetten megmosolyogtató apróságoknak tűnnek mindezek. Ám érdemes résen lenni, és mégiscsak kellő alázattal figyelni a semmitmondó jeleket, mert ezekkel indul el a folyamat. Az az alattomos folyamat, ami aztán elhozza a napot, amikor már észre sem vesszük, hogy rügyezik az orgonabokor, vagy dalol a rigó. Azon a napon meghaltunk! De mondom Önnek, lehetséges, hogy a testünk még húzza egy darabig, ám az már nem élet. Milyen szó is fejezné ki leginkább ezt az állapotot? Mi illik ide? – rágódott a nő. Igen, azt hiszem a „van” szócska. Amikor még csak nem is vegetálunk, hanem csak úgy vagyunk! Mint egy porcelánbögre vagy egy tűzőgép. Az ember időnként két kézzel hessegeti el a boldogságot magától, majd ő csodálkozik leginkább, amikor ráeszmél, hogy az tényleg elment. Szemlélet,

bátorság, döntés, és talán életerő kérdése, hogy elfogadjuk-e az élet örömeit, vagy ajándék nélkül lépkedünk a létben. Az ember hajlamos a sorsra hivatkozni, vagy sértetten, két kézzel mutogatni a másik emberre, hogy ő a hibás a mi nyomorúságos életünkért. Pedig elsődlegesen önmagunktól, életszemléletünkől függ, hogy az életutunk sivatagon vagy virágoskerten halad keresztül. Hogy akarjuk-e kinyitni a szemünket, és meglátni a szépet porból levés és porrá levés között, az kizárólag a mi döntésünk. A Rodinek, a Rilkek segíthetnek nekünk ebben, de nem láthatnak helyettünk – szónokolt a nő, és hol a férfit, hol a távolba révedt tekintete.

– Tudja, Katarina, ezúttal meglepett! Kétségkívül igencsak meglepett! – szögezte le az irodalomtanár, aki tágra nyílt szemekkel, egészen elbűvölve hallgatta a nőt. Nem hitt a fülének!

– Ne merészeljen Katarinának nevezni – figyelmeztette mosolyogva!

– Tudja, Katarina – folytatta huncutul a nő kacintva –, ha így folytatja, ezt az új Katarinát is meghívom egy gesztenyepürére. Vagy akár egy kefirre. Sőt, talán még nagyobb kedvvel hívom meg, mint az előzőt. De ezúttal nem a kórházi büfébe.

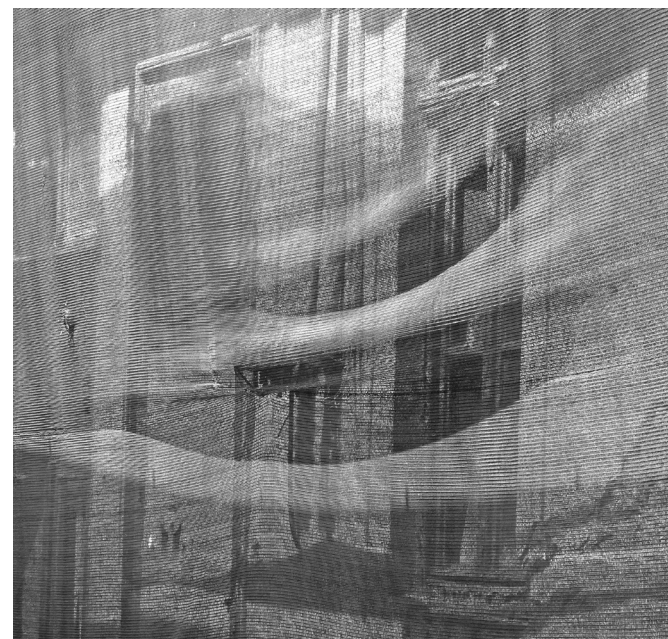
– Én csak meg akartam köszönni... – szólt a nő halkán, különös felismeréssel az arcán.

– Hogy faképnél hagytam? – kérdezte a tanár érdeklődve.

– Nem, dehogya! Vagyis... igen! Igen! Voltaképpen azt is! És azt, hogy arrogáns volt, és szemtelen. A büfében ülve még azon tépelődtem sértetten, hogy engem még senki sem bántott meg így, mint maga. Aztán újra és újra felidéztem a beszélgetésünket – nagy levegőt vett a nő, s így folytatta – és egyszer csak másként láttam ezt az egészet: az elhangzottakat, Önt, magamat. Igen, magamat is! Úgy láttam önmagam – egészen lassan, akadozva beszélt a nő, keresve a szavakat –, mint még sosem. Valahogy kívülről, furcsa volt nagyon! És őszintén szólva, fogalmam sincs, mi változott meg, de köszönöm Önnek azt a beszélgetést! Tudja, mint egy jó pszichológus, kibillentett abból a szerepből, amit túl hosszú ideje és egyre hitelesebben játszottam. Persze nem tudatosan! – tette hozzá. S ami szépen, lassan egészen elsorvasztott volna. Szóval köszönöm, Önnek köszönöm, hogy egy éjszaka leforgása alatt sikerült kibányásznom a romok alól egykori önmagam! – mesélte a nő egészen halkán, kissé esetlenül, s szemeiben a hála és a vonzalom különös fénye csillogott. Én nem is tudom, mit mondjak?

A monológ után a 7-es kórteremben furcsa, mély csend lett, egyetlen pisszenést sem lehetett hallani. Mint amikor egy katartikus erejű, drámai színdarab véget ér, és a nézők annyira hatása alá kerülnek, hogy csak ülnek bénultan, s egy pillanatra még a tapsról is megfeledkeznek. Ez az intervallum, a színmű vége és a taps közötti századmásodpercnyi idő tágult most ki a 7-es kórterem falai között. Az ősz irodalomprofesszor letaglózva nézte a nőt, majd megköszönte torkát, hátrasimította szemébe lógó haját, s ennyit szólt:

– Mondja talán azt, hogy ha kijön innen, nekifutunk egy újabb gesztenyepürének! Vagy akár egy kefirnek! – válaszolta mosolyogva, de tekintetéből látszott, hogy nem ocsúdott még fel egészen a révületből. Azon töprengett, létezhet-e ilyesmi. Hiszen ezt a nőt 24 óra leforgása alatt mintha kicserélték volna, nyoma sem volt a tegnapi lelket metsző búskomorságnak, amitől olyan kétségbeesve menekült. Az élet izzani kezdett reggel kilenckor a 7-es kórteremben. „Az élet mennyi különös helyzetet, nem várt csodát tartogat” – ezt lehetett kiolvasni a szemükből, ám ők csak álltak a 7-es kórterem bejáratánál szótlánul. Mindketten azt érezték, bárhogyan is alakul az életük, ezért a találkozásért örökre hálásak a sorsnak. Csütörtökön 9 óra után kicsivel az ortopéd sebészeti osztály férfi részlegének egyik kórtermét mintha Rodin-szobrokkal díszítették volna fel, miközben Rilke verseit suttozták lágy hangon a falak. A betegszoba Párizzsá vált, Rodin Múzeumá: közvetlen a bejáratnál állt a márványból kifaragott *Örök tavasz*, a kórházi ágyak között magasodott Balzac emlékműve, Paolo és Francesca a mosdó mellett csókolták egymást szenvedélyesen, az ablaknál pedig a művéről gondolkodó Dante bronzból megformált alakja rajzolódott ki. Aznap 9 óra után kicsivel valaki szemet adott a nézőknek, fényreceptorokkal, látóideggel és látókéreggel, meg persze fület egy jól működő hallórendszerrel, hogy képesek legyenek befogadni a látványt, megélni a csodát, ami ott, a 7-es kórteremben tárult eléjük.

Aranyi Sándor: *Oltalom alatt*
fényfestmény 45×45 (2017, Buzias)

Vitéz Ferenc

Tudathasadás

(Bertha Zoltán festménye után)

Ahol a szíved
határt szab az égnak,
a pillanatok
csöndben összeérnek.

Két dobbanás közt
megrezzen a szárnyad –
fent az angyalok,
lent az ordas árnyak.

Hajnali harmat
gyöngyözik szemedből,
alkony ködözik
gyilkos fellegekből.

Egyenes a fény,
de a vágyad görbe,
a kereszt-úton
nézhetsz csak tükörbe.

Évődik benned
az Ész és a Lélek:
töredéke vagy
az égi Egésznek.

Töredék a Múzsához

(Turcsányi Béla festménye előtt)

(...)
Néha álmodom rólad.
Néha magammal viszem
a csöndedet a villamosra.
Tudom, hogy néha jó vagy.
Néha elviszel magaddal
a csillagokra.

Átalakulóban

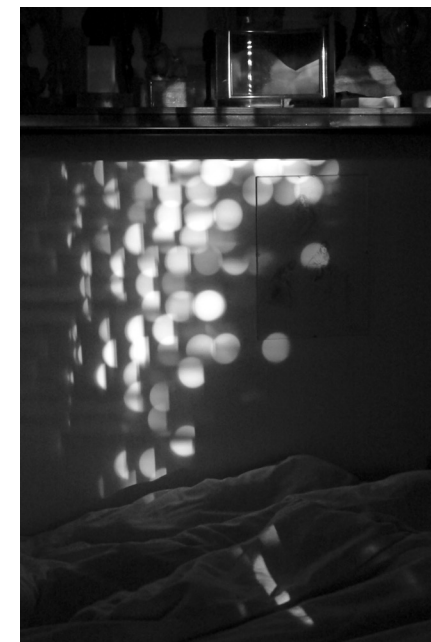
(Nuridsány Éva festményéhez)

Még az éj – már a fény.
Még az est – már az éj.
Még a tűz – már a fagy.
Még a Hold – már a Nap.

Már nem a rügy.
Csak fa-héj.
Már nem én vagyok.
Csak Te vagy.

Félelem

Meguntam már, hogy mindig félek
valamitől. Az emberektől, egy szótól
és a váratlanságtól; az utazástól,
a haláltól. Félek magamtól,
ha nem vagy itt. Félek befejezni
és elkezdni valamit, pedig tudom,
hogy minden félbe hagyott álmomat
megbánom egyszer; s azt is, ha el se
kezdem. Félek nyilván tartani
a számokat, és megtalálni, amit hiába
kerestem. Mert volt valami remény
az árvaságban – a világosság benne
volt a zsákban. Mint a mesében.
Félek, ha elalszom, és még jobban
félek ébren. Leírni, amit nem is gondolok –
a szavak görgetik magukat bennem;
és félek, hogy egyszer majd megértem,
mi történik a fejemben. És már unom,
hogy nem tudom, mikor és mitől félek,
mert a vágyaim s a félelmeim minden
pillanatban összeérnek. Azt hiszem,
legjobb volna elfelejteni a perceket,
az éveket. S nem figyelni másra, csak
hogy hallom-e a csillag-éneket
megjajdulni rügysebezte ágon; s nem
félnék, ha nem futnék előle mind a négy
égtáj felé – ha hagynám, hogy valami
egyszer nekem is igazán fájjon.

Aranyi Sándor: Szép reggel II
60×40 fényfestmény (2019)